

Vogul szójegyzék.

R.

- raitéli* szétzúz | zerschlagen III.341. — *raitéli* összever KL. III.493. — v. ö. *rāti*.
- ra'ipi* aláhull | hinunterfallen III.273. — v. ö. *raupi*.
- rayt* sár | koth III.431. iszap | schlamm II.204. *suli-r.* fehér agyag | weisser lehm I.130. — *rāktim* sáros | kothig III.90.
1. *rakw* gallér | kragen 332. — *raywiñ ta'il* galléros ruha II.119. 321.
2. *rakw* eső | regen II.104. III.118. — *rāyw* KL. 2. AL. 78. *ruy* T. 319. id. — *rakwiñ tür* eső járta tó II.244.
- rakwi* esik | regnen II.104. *rakwéltaxti* megered az eső | es fängt an zu regnen 346. — *rākwi* K. *rukholé* T. 318. id.
- rami* ás | graben III.380. *jolä ramzats* földbe ásta magát I.12. — v. ö. *rāmi*, *raumi*.
- rāpji* csendes gyűrűket vet (*vit* a víz) | langsam fluten K. II.226.
- rapši* pillog | blinzeln 330. — *rāpši* id. AL. 57. — v. ö. *repčäs*.
- rāsi* vet | werfen AL. 72. — *rasti* dob | werfen. P. 25. v. ö. *rašti*.
- rašši* l. *rosi*.
- rāti* B. *rāti* AL. K. *rōti* KL. *roqti* KL. K. üt, csap | schlagen I.133. 13. lever KL. III.355. *rātīli* II.133. *rātīlali* II.101. *rātēltaxti* verődik II.71. *rōtpenti* klopfen AL. 77. *ākwan roqtēlti* összezsap | zusammenschlagen KL. III.349. — *sūme roqti* agyonüt | erschlagen K. II.231.
- raumti* elás | vergraben II.273. — *räumti* KL. III.489. — v. ö. *rami*.
1. *rauti* hány | werfen III.25. *ráhint* | streuen III.125. *vitēl r.* leönti vízzel | begiessen III.380. *tū ta rautsēm* ott alázuhantam | ich bin dort hinabgestürzt III.286. *jol r.* lerogy | zusammensinken III.380. szór | verstreuen P. 27. — *rāuti* kiráz | herausbeuteln K. I.169. — *rautīli* dobál III.8. *rautlayti* lehull KL. III.487. — *rautāsi* szór I.29. *χami rautāsi* fölfordít | umstürzen II.118. *pāñk vitä r.*

a piszkos vizet kiönti | das schmutzige wasser ausschütten II.106.
raupi hull | fallen I.5. II.1. 217. *jol r.* összeomlik | einstürzen
 I.6. *raupitāli* lecsappan | plötzlich niederfallen III.452. — 2. *rauti*
 kavár: *sāt kēnās rautān* hét üst (bozasört) kavárj (a. a. főzz) |
 braue sieben kessel (bier) I.94. *mokē vil-jor rauti* lisztet vízzel
 kever | mehl mit wasser mischen K. 377. — *manēr nañ nelmentel*
saw rautē'in mit zaggyálsz (ill. keversz) annyit nyelveddel | was
 alles plauschest du zusammen B. 329. — *vitā rautxati* a vize fel-
 forr | sein wasser siedet II.295.

rāwi' apró darabokra | in kleine stücke I.98. *rawi'* (a br.)
 II.22. *rawi'* (a) III.461.

rā ... l. részben *ra* ...

rāri esik | fallen II.178. *rāri* id. I.14. II.298. összerogy |
 zusammensinken I.133. II.6. *got rāri* elugrik | wegspringen
 NyK. 22: 48. *got rāritāli* id. III.467. — *rāri* rázkodik AL.
 54. — v. ö. *rauti*, *rāuti*

(il-) *rāmās-* ledől | herabstürzen T. 310.

(jel-) *rāmenti* összeszed | zusammenklauben AL. 78.

(jál-) *rāmi* eltemet | begraben K. 374. — v. ö. *rami*,
rārienti szállong *kwolkwē posimēl* a házacska füstje | der
 rauch steigt auf II.127.

khwtē-rāpsēs összerongyolódott | zerreißen K. — v. ö. *rēpi*
rāšēx rozs | roggan AL. 60.

rāsi ujjas | ärmelleibchen III.397.

[III.207.

rāsis késik | ausbleiben: *khwtal rāssēn* hova késel AL.

jel-rāti leesik | hinunterfallen P. 15. — v. ö. *rauti*, *rāuti*.

rātem sorban, rendben | der reihe nach (рядомъ) T.322.

rāumti ás | graben KL. III.489. — v. ö. *rāmi*

rēi' B. *rēi'* K. *rēi* T. *rēi* KL. *rēi* AL. hőség | hitze — *rēriñ* I.52.
rēñ KL. 20. AL. 61. meleg | warm — *rē'il*, *rē'inēl* B. 354. *rēil* KL.
 miatt, következtében | wegen, infolge; *rakw-*, *vōt-rē'il* szél, eső
 által | durch den wind, regen II.104. *ta rē'ikwēl* annak hatalmánál
 fogva | durch dessen macht I.40.

rē'ili melegedik | sich erwärmen I.155. *rē'itili* melegít | erwär-
 men I.148.

rēyti ráz | schütteln II.331. — *akw' qntēr sāt sīs taw reyti*
 (e br.) egy méhbeli hét magzatot fog ő szülni (ill. kirázni) | sie
 wird aus einem schoos sieben kinder gebären I.103. — *rēytkhāti*
reng mōkän a föld színe | die erde erschüttert K. II.237.

rēkw meredek part | steiles ufer II.381. KL. III.203.

rēpi ráz | schütteln AL. 72. *rēpētāyti* megrázódik AL. 77. —
rēpiti vet, dob | werfen I.154. III.413. *rēpitili* dobál III.365. *χāni*
rēpitaxti hanyatt vágódik | rücklings stürzen III.423. *jol r.* leesik |
 hinunterfallen NyK. 22. 48. — *ripiti* dob KL. III.351. *ju-ripāntium*-
 (pass.) megrázódom | zusammengebeutelt werden T. 308.

- rēpcāšnē*: *šom r. šaut* egy szemhunyorítás ideje alatt | wäh-
 rend eines augenblinzelns, d. i. einer secunde T.317. — v. ö. *rapši*.
rēptāmi virrad | es wird tag T. 309.
rēs-jiw erdei fa | wald-baum III.194.
rēškē sárga | gelb K. III.131.
rēšpi széjjel foszlik | auseinandergehen, zerfallen K. I.172.
 (*χot-*) *rētēlālentawē* (pass.) ravaszul elorzani készül | er will
 mit list stehlen III.229.
rētēn nuli hamis eskü | meineid I.127. III.411. *rētiñ* csalfa |
 falsch, betrügerisch III.84.
rētti csuffá tesz | betrügen, anschmieren K. I.168.
ri... l. részben *re*...
rīli fut | laufen I.113. *rīli* KL. III.493.
 (*khwat-*) *rimli* összezavarodik | sich verwirren P. 21.
ro... l. részben *ra*...
roāsēn l. *rāsēn*.
raχ l. *rāñχ*; — *rōχi* l. *rāwi*.
jał-raχi leapad víz a víz | das wasser fällt K. 374. T. 310.
roχχi röhög | laut lachen AL. 64.
roχti B. KL. P. K. T. *raχti* AL. ijed | schrecken; *rañχ-r.* föl-
 jed | aufschrecken III.287. ijedve föl-pattanik | erschrecken, auf-
 springen I.5. föl-ébred | erwachen II.90. — *roχtēpti* III.40. 445.
roχtēptāli II.318. III.468. ijeszt | erschrecken.
roχtkhātī: *roχtkhātēp šon* rázós szán | ein schlitten, der beu-
 telt K. 396. — v. ö. *rēχti*.
rañmiñ *suj* rezgő hang | schrillender schall I.96. zengő hang |
 tönender schall III.518.
rañmi zeng *šayl* a mennydörgés | der donner schallt P. 27.
rañmiñ zengő u. o.
rāñ idő, zeit: *khwašā rāñ* hosszú ideig; *ton rāñt* abban az
 időben, akkor | damals K. 379.
rāñ kívül | ausser: *āmānnel-r.*, *nounne-r.* *rañtam*, *rañtad*
 kívül | ausser mir, dir T. 315. — *rañkhē ōli* külön lakik | allein
 wohnen P. 21.
rāñχ rikoltás | geheul III.389. *rāñkwē* (dim.) id. II.29. —
rāχ kiáltás | schrei II.209. *raχ-sawān* kiáltó szavuk u. o.
rāñχi krárog I.11. *rāñχi* kiált, kurjant | schreien, jauchzen
 I.136. III.380. — *rāñχilāli* II.29. *rāñχulāli* II.190. kiált: *rāñχāšli*
 elordítja magát | aufbrüllen III.380. *rāñχeltaχti* elkiáltja magát |
 aufschreien II.176.
rāñtā bárka | barke KL. III.485.
rōpi elhull *mom* a nép | das volk stirbt; *jiw r.* a fa lerogy |
 der baum stürzt AL. 79.
rōpot munka | arbeit I.130. II.117.

rās, *rōs* fővénypart | sandiges ufer II.388. 381. *rās* AL. 78.
rōs KL. III.483.

(*kēnt-*) *rāsēx* rongyos sipka | zerfetzte mütze III.529.

rāsēyti birkózik, küzd | ringen K. 396. (*nal-*) *rāsēyti* leveti magát | sich hinabwerfen KL. III.487. — *okhsé kwān-rāsēm* a pénzt eljátszottam | das geld habe ich verspielt K. 373. — *rāsti* dob, vet | werfen K. I.169. T.313. — v. ö. *rāsi*.

rāsēn madzag | bindfaden P. 10. *roāsēn* K. — *sētēp-rāsñä* ezérnagombolyag | zwirnknäuel K. 399.

rōšēñés oroszul | russisch K. v. ö. *ruš*.

rāsi selyemmente | seidenrock K.

roši késik | sich aufhalten 335. *rāši* P. 20.

rōsi slr | weinen K.373. — *rōšši* AL. 65. *rōššenti* AL. 59.
rāšši P. 21.

rott gyors | schnell II.381. — *rotti'* hirtelen, rögtönösen | plötzlich I.15. — *rattēn* id. K. P.

rotti' qlēn csendben légy | sei still II.306. *békében légy* | bleib ruhig II.63. — *rottiji' jānimi* szeliddé fog nevelődni | er wird für sanft erzogen II.105. — v. ö. *rōtmi*.

rōtmi megállapodik | still stehen I. 143. — *rotmēlti* (o br.) nyugalomba hoz (*mā* a földet) | zur ruhe bringen u. o. *rotmēlti* lecsillapít | beruhigen II.408.

rāulaxti átváltozik: *vuj-anšux-khwarel r.* állat öreg (medve) alakjára változott át. K. II.225.

(*khona*) *rāulēyti* hátra veti magát | rückwärts stürzen AL. 60.

rāutsmēl khaitē versenyt fut | wettkampfen T. 328.

rōuli l. *rāwi* 1.

1. *rāwi* közeledni | nahen III.77. I.151. *rāwilāli* id. II.147. — *rōyi*, *rōuli* id. KL. 31. — *at rāwi* nem szabad | es ist nicht erlaubt I.4. *kīt jiw akwān rāwlūrēn* (q br.) két fát illeszt egybe | die zwei bäume zusammenschweissen I.151. — *nē-rāwtal*, *-rāwtal* nőnek érinthetetlen *jelpiñ tūr* szent tó | für eine frau untastbar, unnahbar heilig III.324. II.204. *majtēn rāwtal lūl latiñ* májba nem fogadható csunya beszéd | es ist eine üble rede, die man nicht in die leber aufnehmen (d. i. verdauen) kann III.504. — *rāwnē* kellemes | angenehm: *majtēnē rāwnē atiñ pūl* májnak kellemes édes falat III.50. — *rāwn'-ut* rokon | anverwandt II.198. 268.

2. *rāwi* himbál | schaukeln, schwingen K. 402. *ráz* | schütteln K. II.225. legyint, lóbál AL. 70. *rāwi* P. 29. *rowi* T. 331. — *rāusi*, *rāusoali* csapdos | schlagen AL. 70. *tōñkh kwāne rāvēlēs* az út fordulatot vett | der weg machte eine biegun K. 374. *khōp khām-rāvelōyxw* a ladikot szájával lefelé borítani | das boot umstürzen P. 16.

rux l. *rakw*.

ruma barát | freund II.62. 105.

- rumalayti* barátkozik | freundschaft schliessen 344.
rumkâ kehely | kelch II.313.
rus gyarló, gyöngé | schwach I.132.
rus orosz | russe II.105. *rusiñis* B. *rusiñisä* KL. oroszul | russisch.
rusi rojt, bojt | franse II.25. 197. — *rus* P. 8.
rüte (gabonát) vet | säen T. 167. 327. — *rütmi* szaporodik | sich vermehren I.73. III.149.
rütülati jëmti szomoruvá lesz | er wird traurig II.87.

S, s, š, č.

- sa* . . . l. részben *sä* . . . , *so* . . .
1. *say* nap heve | wärme der sonne KL. 22. nap | sonne AL.
 79. — *say* *çätel* verőfényes napon NyK. 22: 49. — v. ö. *sānk*.
 2. *say* bél | darm II.184. III.268. AL. 207.
sayén ököl | faust II.6.
sayénli ökölrel ver | mit der faust schlagen II.205.
sayer cukor | zucker K. II.239.
sa'i B. *säi* K. *sä* AL. hajfonat, fűrt | haarflechte, locke — *sa'ip*, *sa'in*; *sa'ip*, *sa'in* (adi).
sa'ri B. *säri* K. *säji* AL. P. fon | flechten; — *sa'iyati* fonódik III.188. *akwän saiyatili* egybezsavarod ikL.15.
säxi suba | pelz I.31. 45.
sa'ilém érzékeny | empfindlich: *çuri çulax* s. *palén* mint félénk császármadaré oly érzékeny a füled II.359.
 1. *sayl* felhő | wolke I.74. vihar | sturm II.65. mennydörgés | donner II.51. III.4. *š*- *Tqrem* viharisten II.98.
 2. *sayl* halom | hügel I.1. II.263. bokor | strauch III.331. liget | hain III.438. — *saylén mā* halmos föld | hügelland III.337. (*Uj-ānš*) *sāwésané eri* az állat-öreget kikisérő ének | lied beim hinausbegleiten III.221.
saywtél: *sāt ujpä ujiñ* s. *çantés* hét szarvasból álló szarvasfalkát (heerde) talált II.113.
sai: *khatél-sai* naponként | täglich T. 319.
sai elrothad | verfaulen I.15. *säi* KL. III.349. *šäji* P. 29. — p r a e t. *pelé-sëis* P. 22. *il-sëis* T. 307. — *kwälém kwqté-sëis* házam elkorhadt K.
šail, *saila* l. *söl*.
šailkhati hajlik | sich biegen P. 13. — v. ö. *saili*
saili tördel | brechen I.125. *sqili* tör K. II.230. *saimti* I.125. *šaimti* KL. 15. *šajimti* KL. III.353. *sajemti* K. 316. id; — *sa'ilawé* töredezik | zerbrechen NyK. 22: 51. *sqiläji* (forgácsot) szálakra vagdal | kienspäne schneiden.
saimtapté békit | versöhnen T. 328.

sairi, *sa'iri* B. *sqori* K. *souri*, *šauri* T. *šair*-P. *šauri* KL. vág | schneiden — *sairili* III.384. *sqorli* K. II.237; *sairépi* csap II.100. *sqorépi* kezd vágni K. II.237, *šairélti* P. III.539. id.; — *sairépali* III.299. *šaurépoali* KL. III.355. ácsol | zimmern; *sqorenti* vagdal K. II.228. *šaurenti* vagdal, ill. kapar | scharren KL. III.347.

sairép fejsze | axt II.122. III.384. *šaurép* id, KL. 19. *sa'irép* III.291.

sairémé fehéredik (a gyolcs) | bleichen T. 515.

sairiñ fehér | weiss K. II.376. *sqireñ*, *sqiriñ* K. III.126. 127. *sqiriñ* P. 14.

šaiti örül | sich freuen I.16. II.287. *šaitili* III.149. *šaitelpi* III.120; — *šauti* K. *šautéylénti* KL. 8. *čoutkėti* T. 307. id.

šaj téa | thee I.15. — *šoj* K.

saj mög | abseits gelegener ort pl. *saj-mō* KL. 15. *sajné*, *sajin* mögē, *sajnet* mögül, *sajit* mögött | nach, von hinten, hinter B. 339. KL. 15. *saji* mögē, mögött K. — *zasāp-sajiñ* kárpit mögött I.24. II.197. III.17. *sam saj* láthatatlanul | unsichtbar II.100. — *menedék* | rettung II.366.

saji' medve-szemfog | hauhahn des bären I.125. III.335. *sajyép*, *sajyēñ* (adi.) I.99. — *kēlpi'-saji'* *alyatei'* véresre verik egymást | einander blutig schlagen I.25.

sajitāli menedéket ad | rettung gewähren II.367.

sajik fagyos, hűvös | frostig, kühl III.256. 506.

sajkeli ébred | erwachen I.7. II.44. III.144. *sajkātili* fölserken III.518. — v. ö. *sāñkeli*.

sajli: *γūs kwons*, *nīlā saji' tū sajlē'it* húsz köröm, négy fog oda (t. i. a húsába) belemélyed | zwanzig krallen, vier zähne vertiefen sich in sein fleisch III.335.

sak darab | stück III.407; *sakw* I.29. *sāγw* KL. 349. (dim.)

šāk sulyok | hammer III.500. *kēr.š.* vas-pöröly | eisenhammer I.28. — *šākiñ sūw-aulēn* mankós botra | auf einen stelzstock I.137. [KL. 20.]

saka nagyon | sehr I.164. II.407, *sāk* K. *šāk* P. 22. *šākā*

sakāti megront | verderben III.397.

(*jūw.*) *šakerāli* összeszuszorodik | zusammenschumpfen NyK. 22: 51.

sākmētli sakkoz | schach spielen I.22.

sākmīñ napheví | sonnenheiss III.322. — v. ö. *saj*, *sāñk*

šakw víz-, tűzözön | sintflur I.14. II.67. *šakwē* I.46.

sakwalik szarka | dohle II.111. 156. *sakwēlāγ* K. I.172.

sakwali széttörök | zerbrechen I.15. szétszakad | zerreißen. II.74. — *sakwāti* tör | zerbrechen (trans.) I.74. III.461. *γot s.* megront | verderben I.164. — *jāγēm piγēnnē manēri'* *sakwātawēs* apámat fiad mért becsmérelte | warum wurde mein vater von deinem sohn geschmählert III.471.

- šakwiñ* cseceses *ma'il* mell. II.23. 150. III.36. v. ö. *šakw*.
šakwšén^c-ut: *sa'irep jüni' šakwšén^c-utä ti ästi* fejszebeli nagy munkája im elkészül | seine grosse arbeit mit der axt wird fertig III.291.
sakwoss csak | nur II.123.
šäl sajnálat | mitleid I.76. II.85.
šäl l. *sol*.
šälém száka | spahn III.9. II.143.
šalyi B. *šäl'yi* K. *sälli* AL. köp | spucken; — *šalémi* I.98.
šalimi I.162.
šalyo kasza | sense T. 163.
šáli rénszarvas | renthier; *šáli-uj* I.50. *šáli-purn^c-uj* II.199.
farkas | wolf (ill. rénszarvas-harapó-állat).
šā'i finom *pun* szőr | feines, weiches haar I.119. *š. āln* ezüst pénz | silbergeld I.18. *š. tur* vékony hang | dünne stimme III.317. —
šāli kalén éles hang KL. III.355.
šāliñ hig étel | suppe III.417.
šalik bozót | moor I.89.
šält háncs | bast I.153. II.211. *solt* AL. 64. — *šalt'p* hársfa |
linde (v. ö. száldob, szádok).
šam- B. *šäm*- K. KL. *šäm*-, *šäme*- P. igek. pl. *šam-rätitü*
agyon-veri | todt-schlagen; *šämé-těsté* agyonütötte.
sam B. *säm* K. *säm* KL. *som* T. szem | auge; *rakw-sam* esőszem | regentropfen I.60. *kēlp-säm* csepp vér | tropfen blut K. II.226, *vot-sam* szellőcske | ein kleiner wind I.60. II.388. *sam-vit* könny | thräne II.142. — *šulän-sam* halpikkely | fischschuppen II.28. *samiñ jüntēp* pikkelyes pánczél | panzer mit schuppen. *samiñ tawēt* karikás tegez | ein köcher mit ringelchen II.22. *akw^c samtal* mind egy szemig NyK. 22: 79. — *samné pats* világra jött | er kam auf die welt II.85. *samt*, *samté ātim* nincs jelen, eltűnt | er ist verschwunden, ist nicht zugegen I.131. III.120.
šām vidék | gegend I.5. II.70. sarok | ecke I.14. *vör šāmne* erdő zúgába | in den winkel des waldes I.99. szöglet | winkel I.2.
šāmp, *šāmin* szögletes II.104. *soqmp* id. K. II.377.
sami összevagdál | zerhacken II.395. *samäsi* elapróz II.331.
šāml'iñ *suj* csengő hang | klingender ton III.320. *šāml'iñ* III.106. — v. ö. *sumli*.
sāmpelti megpillant, észrevesz | bemerken II.129. III.24.
šāmpelti: *šürēm sāmp sāmiñ šūmpél šürmi' šāmpeltéstä* három szögletű szögletes vízmérő módjára eszét három felé forgatta II.104.
šān csésze | schale II.300. nyírhéjdoboz | schachtel aus birkenrinde II.53. III.461. *šāñkwé* (dim.) II.79.
šāñ anya | mutter I.5. II.188. *šāñim ekuä* anyámasszony II.273.

sanaté megizlel | kosten T. 325.

sāneuw: *nol-kwālī*-*sāneuw* kötőfék homlokzablája | stirnband am halfter II.112.

sāñwi rúg, rugdos | stossen III.247. 405. *sāñwəsi* id. I.28. 121. II.74. leugrik | hinunterspringen II.213. *sāñwəséli* dobál | werfen II.182. — *sāñgwi* KL. 23. *sānghé* T. 333. *sēnghasi* AL. 54. rúg; *il-sāñghwəsēt* eliramodtak | sie liefern schnell fort KL. III.347. *sāykhqté* rugdalózik | hin und herstossen T. 333.

sāni' tetűserke | kopfnuss 326. — *sogni* K. *sāmi* T. 155.

1. *sāñk* ágyék | lende II.112. III.212. — v. ö. *sāñkw*.

2. *sāñk* hőség | hitze II.395. III.19. *sāñkiñ tū* napheves nyár | heisser sommer II.189. — *tārem sāñkwé* isten nyila | blitz II.62. — v. ö. *saz* 1.

sāñkéli fölébred III.204. *sqñyēmlāli* id. AL. III.207. — v. ö. *sajkéli*.

sāñkēmti teremt | erschaffen I.36. 77. II.291. — *sāñyēmlī* AL. II.414. *soñyēmlī* K. id.; — *sāñkēmlī* teremődik | erschaffen werden I.77.

sāñkēšli dobog | stampfen III.529.

sāñki fekete kacsá | schwarze ente I.29. II.323.

sāñkw ágyék | lende II.83. III.337. *s.-pāl* czombdarab III.533. — *soañkw* csipő | hüfte P. III.539. — v. ö. *sāñk* 1.

sāñkwēlti penget (húrt) | die saite schlagen III.380. — *sāñkwēltép* hármonika NyK. 24: 331.

zot-sāñkwēmtawé (pass.) összekunkorodik | zusammenschrumpfen III.225.

sāns B. *sans* K. *sāns'* P. *sāns'* T. — *sās* B. III.374. *sāspā sānsiñ* B. III.373. térd | knie; *jaut sānsü* íjj hajlata | biegunng des bogens I.95. íjj közepe | mitte des bogens I.112. — *nemzedék* | geschlecht II.47.

sāns zsombék | moor II.235.

santal szék | stuhl T. 314.

sap l. *sāp*.

sāp fatörmelék | holzspäne II.64. 188. *sāpiñ jiw* korhadt fa | morscher baum II.61.

saptāñ pāl gyékényes ágy | bett mit strohmattē III.258.

sar B. K. *sār* B. D. *saré* K. csak | nur I.14. K. I.167. KL. 19. no hát, tehát | also, nun I.58. II.265. immár | schon II.184. talán, vajjon | vielleicht, etwa K. alig, nagy nehezen | kaum, schwerlich KL. 21. AL. 61. P. 22. — *ul pā jāle'im sar* ugyan hogyne mennék föl | nun, wie sollte ich nicht hinauf gehen II.269. — *sar yumim* első emberem | mein vorderer mann (ellentétül: *jui yumim*) II. 168. — *taw ti kwolūt élēm-çalés-sār āli* ejnye, úgy látszik, ebben a mi házunkban ember van | ja, wie es scheint, ist in unserem hause ein mensch I.51. *sār takkātā* egyes-egyedül | ganz allein II.59.

sara ritka sör | dünnbier AL. 55.

šarāk rénszarvas-csorda | renthierheerde. III.111. — l. šark. sarän zürjén.

sarēlayti kiunszol | ausbetteIn II.248.

saryi reszket mā a föld | die erde bebt 354. — atā saręnti haja rezeg | das haar wallt III.223.

šaryi: āri šaryi žurnē joxtimēn leányzajgás (ill. zajgó) tájé-kára érkezünk III.341. leányacsogó stb. III.419. | wir gelangten an einen ort, wo die mädchen lärmten — v. ö. šarri.

šaryi fáj | es thut weh II.61. III.322. šaręltayti megfájdul | es wird weh II.99. — šariti (a br.) fáj II.431. šarräti (a br.) id. II.85. awa-pattä šarrätēm feje búbját megsajogtatta | am scheidet einen streich versetzen, wehe thun III.171.

sari igaz | wahr II.38. 417. III.16. — šar becsületes, igaz K. sörös igazán, őszintén K.

sariñ irhából való ta'il ruha | ein kleid aus fell II.20.

šaris B. soqrés K. tenger | meer.

šarjm tompa | stumpf III.469.

šark csorda | hürde II.280. — v. ö. šarāk.

šarkü pohár | glas I.18; csésze | schale II.388. šarkü id. T. 316.

šarrimēt megszenesedtek | verkohlen I.46. — v. ö. šarjawé.

sarüia bőr | fell AL. 77.

šarša meritókanál | schöpfkelle T. 163.

sart előbb | früher II.117. 139. s. jāmne elől járó | der vorne gehende III.451.

sarti 1) dörgöl | reiben I.12. III.361. sarti K. II.231. viltját sarti (s!) arczát fricskázza | ins gesicht schlagen II. 241. — sarti-käti dörgölődik AL. 54. — 2) mázol | schmieren: kōrēm läp-sarti kemenczém bemázolja K. 376. sarlatē mázol T. 160. sartyati mázolódik III.461. — v. ö. käsetäm vit-khury-étätel sartyo te pōntestē öcsesét víztömlőjéből (vett vízzel) dörzsölni (ill. kenni) kezdte K. II.231. — 3) akwän sarti egybe ragaszt | zusammenkleben I.151. jelšarti beszeg | einsäumen P. 15.

sas mind a kettő | beide: jā'i-piřä ānyä sas alisayä bátyját-nénjét mind a kettőt megölte II.104. an hit qter sas ta řajwesi' ama két fejedelemlhöst mind a kettőt érte II.168. v. ö. II.71. — sas qs most ismét | jetzt wieder I.64.

1. säs 1) térd | knie l. säs. — 2) tő | wurzel: akw säsnel tēlem sät nänk egy tőből fakadt hét fenyő II.166. (v. ö. säs nemzetség).

2. säs nyirháj | birkenrinde II.52. III.59. 461. bog | knoten II.337.

säsi bogoz | mit einen knoten verbinden II.337.

1. sasti terem, előterem | wachsen, entstehen I.125. 107. növeszt: pumä sastēm pumēñ kan fűvét növesztő füves tér | wo das

gras wächst, ein grasreicher ort III.337. *nētā sastēm nēyēñ sām nō* termő nős vidék II.107. — *sästi* gyarapodik, ill. növekszik: *nawlä rakw-rēyil s.* húsa az eső által gyarapodik | sein fleisch wächst, entwickelt sich durch den regen II.104. *saṛā sastēm saṛiñ nē* fürtje tökéletes (megnőtt) fürtös nő II.267. *nuñk-sästi* felnőtt P. 15. *sästēm* KL.349.

2. *sasti* simára egyenet | ebenen; *sastli* id.; *pi'jāmnē sastēm* *lāñx sastemāi' voss sastlēnūlanēm* fiunak járni való egyenetes utat egyenetnek bár egyenetessé II.386. *sastēti* id. NyK. 21: 363. — *sistēm mā* egyenetes föld | geebnete erde II.357.

sāt B. *soqt*, *soät* K. *saat*, *šot* KL. *sāt* T. hét | sieben, woche; — *száz* | hundert II.17. *šoät* id. KL. 21. — *sāt-puñk* vasárnap | sonntag B. 343. *soätēn tūm khotēl* hétbe menő nap, a. a. hétfő | montag K. 397.

sāti bűvöl | zaubern II.100. — *sātīli* III.16. *sātīlāli* igéz | hervorzaubern II.276. *sātṛati*: *sātṛatnē vārmil ta ṅurip* az istenigézés dolga im ilyesnemű II.375. — *nañ sātēm élēm-ḡlāsēn* igédre termett embered | d in mensch, den du durch dein zauberwort erschufest I.150. *sātsēn* teremts igéddel I.73. — *sātṛi* bűvöl K. II.223. *sāti* igéz T. 327. *soqtēltaṛti* jóslatot kérdez | die zukunft erfragen KL. III.347.

sātīl igézet | zauberei III.16.

sātīmil igézet II.325. idéző ige | zauberwort I.161. II.311.

saumti tör | brechen I.16. — v. ö. *sakwali*.

1. *saw* B. *sau* K. *šoḡu* KL. *šḡu* T. sok | viel.

2. *saw* liget | hain II.130. *jīw-saw* eserje | strauch I.3. *nīr-saw* vesszőbimbó II.365.

3. *saw* inség | noth I.138. II.319. *sawkēm* III.19. *saukān* III. 191. bajom, bajod.

sawēli kínlódik | leiden III.79. *sawāti* kínoz | peinigen I.21. III.502.

sawi l. *sāwi*.

sawlāt, *saulāt*: *sāt sawlāt ḡsā ūlēm* hét állat-álomnyi hosszú álom | ein schlaf so lang, wie ihn siebenmal ein thier schläft III.189. *ānkwēl-pālkēm ḡujne ūlēm sāt sawlātne mīnīlawē* füleskémét heverő álom hét szendergése járdalja | mein ohr übermannt (beschleicht) des ruhigen schlafes siebenfaches schlummern III.152.

sā ... l. részben *sa* ...

šāy só | salz; *čīx* id. T. 155.

čāyēltap harmonika T. 331. — v. ö. *sāñkwēltēp*.

sā'ir l. *sāir*.

sāḡw 1) köd | nebel K. — l. *sēñḡw* 2) darabka l. *sak*.

sāḡw-vit tej | milch K. 377. — l. *sākw*.

sāḡwleñ dombos | hügelig K. III.130. — l. *sākw*.

- süi józan | nüchtern KL. 19. P. 21. *säine* KL. *säin* P. (adv.)
säir tehén | kuh AL. 78. *sä'ir* P. 15. — l. *saor*.
säkét gyöngyök | perlen K. *säkét* id. AL. 60.
säkepi befelelad a vízbe | im wasser ersticken AL. 61.
 1. *säkw* oceán II.313. — v. ö. *säkw*.
 2. *säkw* csecs | euter II.91. — v. ö. *säyw-vit*.
 (pári-) *säkenti* felgyüri (ruha ujját) | aufstülpen (ill. vissza-
 tolja) K. 373. — *säkuši*: *katäyä värei' säkuši'* kezei működnek,
 dolgoznak | seine hände wirken, arbeiten II.55.
*säkw*i szopik | saugen II.91. P. 29.
säl'ink bugyborék | schaum K. II.232.
sälli szeletel | in stücke schneiden. KL. 5.
sälman: *tätel älpä sälmanem çäpét* a mint eszméletem
 hiján voltam, abban a pillanatban | als ich der besinnung baar
 wurde, in demselben augenblick III.293.
 (ju-) *sälti* belép | eintreten I.3. II.262. *vitné ju-s.* a vízbe
 beleereszkedik | sich in's wasser hineinlassen I.1. — *sältapi* bebujik |
 hineinschlüpfen I.12. *çotä sältépeuw* hová menjünk | wohin sollen
 wir gehen I.71. *sältépäli* betoppan III.383. — *sältémti* dob, hajít |
 werfen, schleudern I.19. II.196. III.143.
sämli: *pänkém laçwé sämli* fejem forog, szédülök | es schwin-
 delt mich K. 376.
säni orrlyuk | nasenloch III.152.
sängél csomó | knoten P. 18.
sänkw halom | hügel III.323.
sänši veréb | spatz II.187. *madárka* | vögelein II.426. III.139.
 (ül-) *sänšilti* terdre esik | auf die knie fallen T. 310. —
 v. ö. *säns*.
säp ágas karó | gabelstange KL. 5. *sap* B. u. o.
säper: *s. jémtsén, poçtsén* nagyon jól kijárt neked, le vagy
 csunyitva | ganz gut ist es dir ergangen, du bist nun besudelt K.
 III.130.
säptél mód nélkül, szerfölott | ausserordentlich (tat. *ésáb +*
vog. -täl) T. 322.
säpti temet | begraben K. II.241. P. 27.
sär üszök | kohle I.14.
sär szőr | haar T. 153.
sär-varep légy | fliege AL. 79.
säräntenti unszol | zureden AL. 79.
särçal: *s.-añét-jutlän äjkä* rénbika-szarvíjjas öreg II.165.
särçawé (pass.) elhamvad | verbrennen I.68. II.95. — *pél-*
särjan (pass.) megpörkölődik | es wird angebrannt P. 22. — *säriti*
 eget | brennen KL. 26. — v. ö. *särrimét*.
särkén, *sérkéné* l. *särri*.
särkes sas | adler T. 311.

särnepi elszunnyad | einschlummern K. I.171.

särri sivitgat | kreischen: *oai s. khür* leányok sivitgató helye (a falu széle) | der ort wo die mädchen lärmend schreien KL. III. 355. — *särkēñ suj* (az ölyv) visongó hangja III.452. *šerkēne* csevegő | plauschend: *pi' s. nelmä-sujä sujti* fiu módjára csevegő nyelve szava hallatszik. III.284. — v. ö. *šaryi*.

säsēr megálljunk csak | halt! II.125. *sēsēr* III.113.

säsi' nagybátya | onkel II.96. *säs* (*säsγēm*) K. *säs* P. 8.

säskēñ zsebkendő | sacktuch I.14. *šēsk* II.322.

šät: *män-šätne khoji* mennyibe kerül | auf wie hoch kommt es, was kostet es KL. 22. — v. ö. *ši*.

(*jel-*) *sätepi* elsötétedik | es wird finster P. 15.

(*juw-*) *säu* farügy | knospe K. 373.

šäuri kaszál | mähen T. 324. — v. ö. *sairi*.

säwes hüvelyk | daumen III.124. *täl žöltne säwēs voj* tél eltöltésére való hüvelyknyi zsír III.285.

šäwi savanyodik | sauer werden KL. 20. P. 22. *säwenti* id. KL. 34. *sawi* B. NyK. 22: 34. — *säüli* savanyít | säuern KL. 34. *se* ... l. részben *sa* ..., *sä* ...

šęřēmäli leng | schweben II.388.

šęři B. K. *šęři* KL. *šęji* AL. *šēi* P. *šęji* T. töröl | wischen; — *šęřenti* — KL. 32. *šęimti* KL. III.347. *šęsi* KL. 32. *šęisi* T. 310. id.; — *šę'isi* megdörgöl | reiben III.411. *šęřsali* törölget I.50. *šęřiläli*: *nuriñ nařtēm ta šęřilälēm* bosszuálló elmém lecsillapodott (ill. eltörlődött) | mein rachegedanke hat sich verwischt, d. i. beruhigt III.196.

šę'isi vagdal, metszeget | schneiden II.333. 343.

šęřw (tő: *šęřkw-*) köd | nebel KL. 3. — v. ö. *säřw*, *šęřkw*.

šęřwi szimatol | beriechen II.98. 314.

1. *šei*, *sai* hosszában, mentében | entlang T. 314.

2. *šei* homok, iszap | sand, schlamm I.160. III.324. 496.

šęilēñ l. *šēl*.

(*pēl-*) *šęiltepti* festőfűvel befest | mit färbekraut färben P.22.

šęim-kis rosszúl | schlecht (adv.) T. 320. *šęim khōru sōwantem* sovány leszek | ich werde mager T.160.

šēl szél | rand II.67. *āni-sēl* a csésze karéja I.63. — *šēlp* III. 204. *šęilēñ* K. II.222. 235. (adi.).

šęlęř hordó | fass K. 397. — *čiläř* kádacska, veder | fässchen, eimer T. 155. 308.

šęlēm-üt nyál (köpés-víz) | speichel AL. 54.

šęlyati hozzákap | angreifen, zugreifen; *āmpēm tū šęlyats* kutyám hozzákapott | mein hund griff an ihm zu NyK. 22: 48. *šęlyaxti* id. NyK. 22: 50. — *šęrinē tqu šęlękhats* kardjához oda kapott | er griff zu seinem schwert K. II.237.

šęli szerez | erwerben II.75. 303. *šęlti* II.125. *šęlępi* II.108.

id. *am sēlən'-utēm az én szerzeményem* | *mein erwerb NyK. 21 : 355.* — *gyarapodik: γūrēm uj qsitī' sēle'im három állat vastagságúvá gyarapodom (?)* | *wie drei thiere, so dick werde ich (vermehre ich mich) III.255.*

šēli ért, tud | *verstehen AL. 72; bír, tud* | *vermag P. 21.* — *šili id. T. 166.*

selkori rubel K.

šēlmi elvész | *verloren sein 213.* — *šellnā sujits végső hörgeése hallatszott* | *es wurde sein letztes röcheln hörbar P. III.525.*

(khwqté-) sēlti meghasad | *aufplatzen K. 383.*

sēm, sémé l. sim.

sēmél fekete | *schwarz I.3. 165.* — *šemel KL. III.489.*

sēmti haragszik | *zürnen K. 396.*

il-sēmus (pass.) megrozsdásodott | *es wurde rostig T. 307.* *tqu-sēmweis id. K. 372.*

1. *sēñw köd* | *nebel III.288.* — v. ö. *šexw stb.*

2. *sēñw mámor* | *rausch II.313. kēlp-s. vérdüh* | *blutige wuth II.24. I.98.*

šēñghweji ámulatba jö | *in ohnmacht fallen AL. 69. šēñgwēji id. AL. III.207.*

sēñkw gőz | *dunst II.256.*

šēñri-pattá kő-üst | *steinerner kessel II.33.*

sēñs zsámoly | *schemmel: āln sēñsep sēñsiñ kwol ezüst zsámolyú zsámolyos ház II.318.*

šép zseb | *tasche I.17.* — *pis-jāñ-šépät csipői közt* | *zwischen seinen hüften K. 237.*

šēpēr gum művész | *künstler III.409.*

šēpērti boronál | *eggen K. 396. sipērti id. P. 27.*

šēpi elmerül | *untersinken K.*

1. *šer l. sir.*

2. *šer homok* | *sand K. II.235. ser-ku kavics* | *kiesel T. 165.*

šer rengeteg járatlan vör erdő | *wilder unwegsamer wald. III.30. I.99. s. ūnt sötét vadon* | *finstere wildniss III.137.*

šer láncz | *kette III.44. K. II.237. sār K. III.127.*

šerāñ gyér, ritka | *dünn, schütter T. 320.*

šerēyti vagdal | *hauen KL. 23. 26. megijeszt* | *erschrecken K. II.239. il-serēytēyti megrozzen T. 307.*

šerēti kínálgat | *anbieten K. I.167.*

šeri kard | *schwert K. II.223.* — v. ö. *sirej.*

322. *šēti sēri-pos estfény 350.* — *šir hajnal P. 20.*

šeri űz | *treiben K. 396.*

šeri gazdálkodik | *wirtschaften AL. 72.*

čerkēt padló | *diehle AT. 309.*

sěrmät gyepölő, kötőfék, kantárfék | leitseil, halfter I.6. II.107. II.323.

sēs hát | rücken: *kwäl-sēsne* a ház mögé | hinter das haus K. 377. — v. ö. *sis*.

sēs farkas | wolf III.208. KL. III.491. P. III.523. *sēsik* id. III.208.

sēs-(āni) sēs-ezüst (tányér) | eine art silber III.260.

sēsreli toldozgat | flicken II.67.

sēten kerítés | zaun P. 22. — v. ö. *citān*.

sētēp fonál | zwirn I.153. *sētēp* id. K. KL. AL. vászon | leinwand AL. 60. — v. ö. *sitü*.

sēti kijön | herauskommen: *kwonsänä tū pēlsēt, ti kwoss manüti, got at sētē'it* körmei oda befuródtak, akárhogy rántja, nem jönnek ki II.121. 122. — *kwän-sēti* id. P. 14. *el-sēti* kimozdul | sich hinaus begeben K. *ōn sēti nāmā* nekem jut hires neve | sein berühmter name kommt mir zu KL. III.491. — *kēr-lēz kwän-iltuz at sēti* a szeget kihuzni nem lehet (ill. nem megy) AL. 78. — *khātēl ilmēs sēs* a nap erősen süttött T. 319.

sew hajfűrt | haarlocke II.28.

sēwam bokor | strauch III.117. bozót | dickicht III.18.

si . . . l. részben *se* . . .

si idő | zeit P. 19. *soqt-si* egy hét | eine woche u. o. KL. 16. *tē-sit* azon időben | zu jener zeit KL. 203. *tē-sitān* KL. 16. *ton-sit* akkor | damals P. 19. *mān-si* mennyi | wie viel P. 12. *maršū-si* kevés | wenig u. o. *ākw-māt-sit* egyszer csak | einmal KL. III.349. *ākw-sit* id. AL. 61. — *lū jel-ōrtēnāt-sit sōkhi* a ló ha elfárad, liheg | wenn das pferd müde wird, schnauft es P. 19. *nal-pātēm šiānt* midőn lejöttek | als sie herunterkamen KL. III.487. — *ām ši khum* magam-féle férfi | ein mann meines schlages; *ām šiim, tūu šiāt poj* oly gazdag mint én, mint ő | er ist so reich wie ich, wie du; *ākw-sikwēl joqmi* egyformán halad | gleicherweise fortschreiten KL. 16. *okw-si khumei* egyforma emberek P. 12.

si l. *sou*.

šyir: *žār šyirtēm šyir paul-känne žisütēmēn* rénbika taposta letaposott havú falutérre szánkáztunk III.317.

šyilñ csikorgó | knarrend III.316. *šyilñ* III.261. *šyriñ* II.42.

šij hang, nesz | laut, lärm II.18. I.136. hír | kunde, ruhm II.160. *šijñ* híres | berühmt II.160. — v. ö. *suji*.

sijeji híresztel | verkünden II.1. *sijti* hallatszik | man vernimmt III.143. — v. ö. *suji*. [čul id.

čil mindig, folyton | immer, in einem fort T. 318. F. T. *čil*, (láp-) *sikwertqusei šāmān* hályoggal bevonódtak a szemei | es entstand ein star an seinen augen P. 17.

šil rézkarika | erzring II.329. *šilēñ khūrpä rāntä* csörgős szelű bárka KL. III.485.

šil szilánk | spahn III.407. — v. ö. *sili*.

siläti eltűnik | verschwinden II.221. *pās s.* hasadék támad, nyílik | es entsteht eine spalte II.289. *kwonä siläti* kipattan, ill. kiugrik | sich hinausschnellen u. o. — *jüntep-pup jänit askwé s.* tűfok nagyságú likacska tetszik elő | ein nadelöhr grosses loch wird sichtbar, entsteht III.2. 27. — *nukh siläti* felkuszik | hinaufklettern | KL. III.351.

sii szel | aufschneiden I.21. *silti* II.320. *hasit* II.331. *siltéli* II.50. — *šilti* metsz KL. 14. *khul pal-šilti* halat fölszija | fische zerlegen P. 18. — *sileyläli äwi šiläi* szétmegy az ajtó szilánkká | die thüre spatelt sich in spähne III.407.

silmän : *zajtne tul silmän us* menő felhő magasságú vár | gleich einer schreitenden wolke hohe burg II.31.

sim B. *sēm, sémé*, K. *šim* KL. P. 1) szív | herz 2) közép | mitte ; *Ās simté* az Ob medrében | im beet des Ob I.119. *šāris simēn* a tenger közepén | in der mitte des meeres II.120. *nānmé pal-jäxtit šimätän* a kenyeret ketté vágja közepén | das brot in der mitte zerschneiden KL. 6. — *simtal* *zapχä jiw* béltelen nyárfa | eine morsche pappel (ohne mark) I.70. *šimēn* bátor | muthig KL. III.481.

simri sügérhal | barsch (fisch) NyK. 22 : 48.

šinepāntuēs (pass.) zörgött | rasseln, krabbeln III.222.

šinéli csókol | küssen P. 27. *šinepenti* csókolgat AL. 54. *siniti* ölel | umarmen II.265. *sinitayti* ölelkezik | sich umarmen u. o.

šiniñ bőséges | reichlich K. II.229. — v. ö. *süniñ*.

šinkvel ördög | teufel KL. III.353.

šiñs sáncz | schanze II.401.

šinu nyírfa dudorvány | knollen am birkenbaum P. 55.

sip nyak | hals I.84. *sip-lū* id. I.20. II.107. *šip* KL. III.351. id.

sipel kardhüvely | daguescheide II.139.

sipili ölel | umarmen III.77. *sipχi* ölelget I.22. 137. *sipχati* ölelkezik | sich umarmen I.20.

šipké szürke | schimmel (pferd) K. III.131.

1. *sir, šir* B. *šir* KL. P. *sēr* K. P. 1) faj | art : *sāt sir χul* hét-féle hal | siebenerlei fische I.148. *tqwlñ sir uj* szárnyas fajta állat | flügel-artiges thier, d. i. vogel I.152. — *män sēr* miféle | was für eins P. 12. *mot-mot sēr* különböző (más-más) fajta | verschiedenartig K. I.167. *mät sérép* valaminő | irgend ein K. — 2) mód, szer | art u. weise : *qñé s.* életmód | lebensweise I.46. *qñ sirpā* ezüst szerű | wie silber II.313. *širp, širiñ* szerű, féle P.III. 539. *män širēl* mi módon | wie, auf welche art KL. 19.

2. *sir* rúd, szarúfa | stange, thürpfosten : *sorñi, vqz sirpā* *sirēñ kwol* arany tetőrúdú, réz szarúfájú ház III.44. II.369. *qñ sirp* *siriñ kwol-äwi* ezüst rúdú házajtó I.138. — *šir* rúd KL. 5.

širä sirály | möve II.52. 337. *širrä* id. II.85.

sirēxti recseg | krachen II.70. — *širēxtäli* a férfi hótalpainak

csikorgása hallik, ill. a férfi csikorogtatja t. i. a hótalpait | es krachen ihm seine schneeschuhe; er lässt sie krachen III.415.

sirej kard | schwert; — *širi* P. 8.

širkip csipő | hüfte I.123. II.341. *āwi š.* ajtósarok | thürangel II.196. I.78. III.8.

sirremati megcsapdos | hauen I.103. *pal-sirrematwés* (pass.) széttör | zerbrechen AL. 179.

sis B. *šiš* D. hát | rücken; — 1) *Hely hat. sisī* hátra, mögé, *sist, sisüt* hátul, mögött, *sisnel* mögül | nach hinten, hinter, von hinten B. 339. stb. — *qu-sisi* a vízfolyás irányában | in der richtung des stromes II.9. 2) *Id ő hat. tāñχ kismem sis* mialatt az utat kerestem | während ich den weg suchte B. 343. *ti sisä mantin* ezen idő folytában | während dieser zeit III.209. 393. *sāt sisä* a hét folyamán | während der woche III.44. *jāñkiñ χul, tūñtiñ χul put-sis* míg egy jeges hal, míg egy havas hal megfőhet, ill. üstben van | bis ein eiskalter fisch gar wird, bez. im kessel ist I.80.

šis gyermek, magzat | kind I.103. II.37. *šiskēt, manēr vāsēn* kedveském, mit láttál | mein lieber, was hast du gesehen II.289.

šišyi sikít, üvölt | kreischen, brüllen II.303. 178. *šišyi* II.59. — *šišyeltayti* ordít | brüllen NyK. 22: 48.

šišir-morzo császármadár | haseluhn II.349.

sisi-por nyomban | sofort (?) II.217.

šišwé nyúl | hase K. 376.

sit hajlat | krümmung, bug: *sitiñ sun sitän* hajlatos szán hajlatára III.389. — *āln sitpā sitiñ apā* ezüst ívű böleső | wiege mit silbernem bogen I.135. *nqn sitpā sitiñ nōp* rekettye-fűz keretű batyutartó | ein (bast) korb mit einem rand, besatz aus weidenruten KL. III.355.

sitā fonál, czérna | garn, zwirn T. 312. 164. — v. ö. *sētēp.*

šitän sövény | zaun T. 163. — v. ö. *šēten.*

sityati hajlik | sich beugen 347.

šitiñ gyors | flink AL. 77. *šitēñ* KL. 18.

(*pēl-*)*šitli* megsüt | backen P. III.525. — (v. ö. *khqtēl ilmes šēts* l. *sēti.*)

so ... l. részben *sa* ... *sä* ...

sō ferde | schief: *sō šämpā* kancsal szemű | schielend KL. 19. *soyā* (adv.) ferdén | schief u. o. — v. ö. *sqwi.*

šoaryawé (szíve) égettetik a. a. sajnálja | (das herz) brennt ihm, d. i. er bedauert ihn K. 364. — v. ö. *sārjawé.*

soār lószőr | pferdehaar K. III.128. — v. ö. *šār.*

sqχ: *χotēm-sqχ* valahogyan, ügygyel bajjal | irgendwie, mit mühe NyK. 22: 49.

sqχ T. *šqkh, šokh* P. *sokh, sokho, sqkhwé, šokho* K. *šakha* KL. *sqχā* B. mind minden, mindnyájan | alle; *šakha tañl* id.. KL. 21.

sozēñ khār mindenki, *sakheñ* minden K. I.170. *šākhiñ por* mindenkor | immer P. 20.

(*ánt-*) *sāzarim* szarú-nyilam | mein (hörnerner) bogen II.192.

sōjermi összezsugorodik | zusammenschumpfen II.364. — v. ö. *šākerāli*.

sāžertanti vonszolja magát | sich schleppen III.231. *sožertazti* kapaszkodik | sich anklammern I.121.

sāxi liheg | schwer athmen III.76. *šokhi* P. 19.

šakhi kalapál | hammern K. 396. — v. ö. *šāk*.

šōxi halász | fischen AL. 72.

sāžit göngyöleg | knäuel II.247. 405.

(*nāñy*) *sājrāti* fölugrik | aufspringen 345.

sožri kés | messer II.20. 219.

sožt egyenes | gerade 345. K. 383. *mā sožti' tož ti ūnttimé* a föld egyenes állásuvá így alkotódott. I.37. *sim-por-sožt* szivük táján | in der gegend ihres herzens I.164. *sožtél* egyenesen (adv.) 345. *sožti* id. K. 383. — *sāžtēñ jiw* sudár fa | ein hoher schlanker baum KL. 30. *sokht ālpā* becsületesen élő | ehrlich lebend AL. 69. *am sokhtlam* velem szemben | mir gegenüber AL. 60. — *sožnān* mögé | hinter KL. III.491.

sožtēnlī csillapodik | sich beruhigen II.13.

sōžti gombolyít | aufwinden II.111. *sāžti* id. II.64. — *sožti* föl-, összeszed | auflesen P. 10. *pār-sakhti* fölgyüri a (ruháját) | aufstülpen AL. 79. *khwaqtē-sāžti* összekúszál | zusammenknäueln K. 383. — *sožtēñ it* átvirrasztott éjszaka | durchwachte nacht (?) KL. III.201.

sāžti zúz | zerschlagen K. I.171.

il-šakhujus (pass.) megperzselődött | versengen (intr.) T. 158.

sožw köd | nebel AL. 77. — v. ö. *sēñw*.

sožwliñ halmos | hügelig P. III.523. — v. ö. *šāyl*.

šokhver tenyér, marok | handfläche AL. 78.

sāilē lécz | latte III.131. *sāilē* K. II.228. *sa'ilā* pálczika | stäbchen I.151. *saila* karó | stange T. 163.

soj igazán | wahr (adv.) K. I.166. — v. ö. *sōl*.

soji szelíd | mild III.315.

sājim patak | bach I.81. II.137. *sōjim* patakmenti erdő | wald am bachesrand P. 22. *sojim* mocsaras bozót | sumpfiger morast KL. 47.

sājmēlti patakzik hervorquellen I.81.

šokvermati markol | aufgreifen AL. 65.

sol-kwāl'i hasló szíjak | bauchriemen II.112.

šōl csörgő kacsá | anas crica KL. 20.

1. *sol* B. *šāl* P. nyárs | spieß II.114. *šāl-ju* id. P. 10. ék | keil III.445. P. III.539. túske | dorn III.19. *sol-jaqt-nāl* hegyes fanyilak | spitziige holz-pfeile I.86.

2. *sōl* B. *šal* KL. *šail* T. *dér* | reif.

sol igaz, valódi | wahr, echt. I.17. II.329. igazán (adv.) II.426.

sōliñ igaz III.395. *sōliñis* igazán P. 21. — *šol* P. III.521. *äkw'-sol* egyenletesen | gleichförmig K. 384. — *šalén, pišén qantén* ? egészségesen vagy-e | bist du gesund. T. 321. — v. ö. *soj*.

čölás keveset | ein wenig (adv.) T. 319. *čölq* kevés | wenig T. 318. rövid ideig | (auf) kurze zeit T. 319.

sölēz csakugyan | wirklich, fürwahr II.56.

solēz-axwtēs kovakő | wetzstein I.129.

sālēt arany | gold II.329.

čalkhan répa | rübe T. 331.

solī *dér* esik | es fällt reif: *solēl solīme* *dérrel* van bevonva | es ist mit reif überzogen II.95. *solit*: *zulax-nól s. zol* holló orrát deresít reggel | ein Morgen (so kalt) dass der schnabel des raben reif überzogen wird III.81. — *solawē* deresedik III.413. *sqli* *dér* esik K. *šalau* (pass.) id. KL. III.489.

sōliš hölgyeményét | hermelin K. II.224. KL. III.351 — *šolsi* id. II.71.

šqliti sajnál | bemitleiden P. 27. — v. ö. *sāl*.

šalkovoi rubel T. 315.

šōlpi megérkezik | ankommen I.111.

šolsi l. *sōliš*.

sōltyāli ugrál | hüpfen I.49.

solti fölnyársal | aufspiessen II.114. — *akwän sālīm* (sic!) *sāt sēsқан* egybetűzött hét keszkenő | zusammengehäftelte sieben sacktücher II.322.

solwēl só | salz 355.

sēm fakérg | baumrinde P. 14. — *taqlē-som* az ujj hegyének puha husa | das weiche fleisch an der fingerspitze K. II.228.

šama, soma egyenesen, éppen | gerade: s. *lūlnē* *ēlēm-žqlēs* egyenest álló ember I.26. s. *posiñ* *tāremnē nāñix* *ta mini* egyenesen a fényes égbe megybe föl II.71. s. *žāluñkwē* *ti nqmēsī* éppen csak arra gondol már, hogy meghal | er denkt nur daran, dass er stirbt I.13. — s. *lūliñ-vāta* meredeken emelkedő part | steil emporragendes ufer B. 347. — *šam-tunši* meredeken áll KL. 20. *šqma* id. AL. 78.

šomē khwērežisikēm drága kedves csókám | meine theure lieber elster K. II.226.

sōmjaṭti élesekamrát épít | speisekammer bauen III.80. — v. ö. *sūmjēz*.

(*žot-*) *šāmlāti* lecsúszik | hinabgleiten II.298.

šāmtal erőtlen | kraftlos I.137. II.37. III.60.

šān eszmélet | besinnung: *šānēñ* *nē sānēmnē* *ti iojtāsēm* eszméletes nő ím eszméletemhez jutottam III.425.

(*nuñ-*) *šonāsi* fölfeszít | aufnageln, aufheften T. 309.

(*nuñk-*) *sonäti* izzóvá lesz | wird glühend: *kēr oāřēs-kēt* a vas a tüzben | das eisen im feuer P. 15.

sēnēñ dobozbölcső | eine art wiege (adi.) K. II.222.

sōneti észrevesz | bemerken P. 21. *sonäti* becsül | schätzen K.

šāñjālt: *tūjā-jāñk* s. *tūrēl raupilāli* tavaszi jég alá h u l l á s a zajával csappan le (ijának idege) | (die sehne seines bogens) springt ab mit einem geräusch gleich wie das frühlingseis zusammenstürzt III.452.

šāñj-iän (præt.) végig tekintetted | besichtigen III.198.

šōñghi tör | dolch AL. 74.

čāñghétalt- (tetüt) nyomkod | (läuse) erdrücken T. 331.

čoñü züg | sausen: *pilñ-ās-khult čoñünt* a fülében züg T. 313. — *čonti* csörög tet | klirren machen T. 327.

šāñlō fűzfa | weide T. 163.

šōns l. *sus*.

šāñši ferdén, oldalvást | schief, seitwärts 345.

šqntqz ládika | kästchen T. 315. — v. ö. *sumtēz*.

šōnutē ölel | umarmen T. 308.

šoqkh fokos | beil K. II.230. — v. ö. *šāk*.

šaq tehén | kuh K. II.378. 380. — T. 161. *šqur* K. —

sair AL.

šoqr világ | welt K. II.222. *világtáj* | weltgegend K. II.233.

šap-au (pass) rothad | verwesen P. 22.

šapamti duczol | stützen III. 81. 88.

šapām dúcz | stütze III.81. 88.

šāpēk csizma | stiefel II.74. 298.

šāpēl oszlop | säule I.117. *šapēl* villáskaró | gabelstange T.

156. — *šopla* karó | stange AL. 78.

šopēr siketfajd | auerhahn II.108. III.23.

šopēr voz tiszta ezüst | reines silber III.6.

šāpili rendezkedik | vorkehrungen machen II.95 *at šāpili*,

at taji nem járja, nem illik | das geht nicht an, es schickt sich nicht III.217. — *jel-šopli* megengesztelődik | sich versöhnen P.

III.539. — *šāpiti* fölszerel, ellát | versehen I.23. II.252. I.24.

rendbehoz, intéz | ordnen, veranstalten I.26. 156. elvégez | verichten I.156. 152.

(*ül-*) *šapmatē* odaszorul, benreked | sich einzwängen T. 310.

šapitalē nyom | drücken T. 313.

šāpri tarkó | hinterkopf III.403. (*ā* l.) III.423.

šāpriñs, *sapriñs* oroszul | russisch T. 319.

šopšēlti biztatgat | zureden I.21.

šor pör | zank, streit: *šornē pātsei* összevesztek P. 10.

šor-vit pálinka | branntwein II.388.

(*kāt-*) *šqr* keze szára | arm II.305. III.223. lábszár KL. 46.

sorkwē (dim.) II.35.

- sorak* zúzmara | reif II.253.
sorám keserű | bitter III.335. — v. ö. *sorém*.
sorás-oysér fekete róka | schwarzer fuchs II.321.
sārež lazac | lachs II.185. — *soržän-sām* (ā l.) lazac-pikelyek | lachs-schuppen II.28. v. ö. *žulän-sām* (ā l.) u. o. *soržän žul* pisztráng | forelle II.160.
soréktoql : *qs soréktoqlés péskéném* csütörtököt mondott, ill. hiába pattant puskám | meine flinte hat versagt K. 384.
sorém halál | tod I.15. II.81. *sorémné patém* meghalt, ill. halálba esett I.3.
sorém ānyžēn égett mézgaszinú (a medve talpáról) | braun wie gebrannter harz (von den krallen des bären) I.125.
sqrén-khul gunya | gewand KL. 13.
soržilti rovásra metsz | einkerben, auf's kerbeholz einzeichnen III.445.
čorkhomlé csepeg | tröpfeln T. 309.
šori virág | blume AL. 55.
sori' has | bauch I.47. 153. *sori* P. III.523.
sqrin tép sör | bier I.52. II.34. *soriñ t.* I.20.
šoriti veszekedik | zanken K. I.168. *šoritaxti* id. K. 398.
jel-sörläžti lesóványodik | abmagern P. 15.
sarmälti vigyáz, figyel | acht geben AL. 77.
sorúžli reszket | zittern 328.
sarnu, *sorni* ; *sqrni* L. arany | gold ; — fehér | weiss AL. 57.
Sornikwé uram istenem | herr du mein gott I.16.
sārp jávor | elenthier NyK. 22 : 48. — *šorp* id. AL. 56. vadállat | wildes thier AL. 77.
šorriñ csevegő : *āži šorriñ, jontiñ žar* leány csevegő, játzó tér | der platz, wo die mädchen schwatzen, spielen III.5. — v. ö. *sarži*.
sqr csuka | hecht I.7. AL. 70.
šarti süt | backen AL. 64.
 1. *sős* patak | bach.
 2. *sős* nyirtapló | birkenschwamm III.211. — *šas* nyirhéj | birkenrinde P. 14. *šoš-par* id. AL. 77.
šqs, šos óra | stunde I.2. — *ti šqs rögtön* | sofort II.57. *akw-šos* egyszer | einmal II.301. *žürém s.* háromszor | dreimal III.83. — *ākwé-sāss* egyszerre | auf einmal K. *okw-sāš* id. P. 20. *té-šoašt-rögtön* | sogleich KL.
sosar de már | aber schon K. I.172.
sāsi önt, szór | giessen, streuen II.260. 188. ; — *sāsipi* önt I.72. II.60. *sāsili* id. I.98. szór II.195. *sqséntāli* II.196. *sāsžati* ömledszik | sich ergiessen I.39. *žami s.* a vízbe belefördül III.229. — *jel-šoškhati* aláömlik | herabfliessen AL. 78. — *sāsipi* : *žuipä nāny sāsipitā* pánczélját felölti | er legt sein panzerhemd an I.119.

- sosi'* ribiszke | ribischen II.165. *šošo, šošu* id. T. 163.
sossél valami féreg | eine art unthier I.68. II.141.
sossämti letelepszik | sich niederlassen II.97.
šup-šošsi keresztülrag | durchnagen P. 17.
šošwä nyúl | hase KL. 47.
sāt szerencse | glück I.73. II.333. *sātēñ, sōtiñ* szerencsés | glücklich III.417. 30. K. *sōtēñ* id. KL. III.491.
šōt KL. *šēt* P. száz | hundert; rubel P. 10.
ti-šāt ennyi | so viel AL. 62. — v. ö. *ši*.
čātēž ingyenes | unentgeltlich; *čātēžel, čātžel* ingyen | umsonst (adv.) T. 320. *čātēžén* id. T. 321.
sātēñ bűvölet | zauber K. II.223.
sātēr ezer | tausend B. *šōtēr* KL. *šātērq* T. 315. *sātērēñ* III.343. — *khälēž-sātēr* népszerte | durch das ganze volk; *ār atām-s.* emberenként, minden ember számítva | für je einen mann; *sātērqn* mindenfelé | überallhin T. 323.
sōti ingat | hin u. her bewegen K. 372. — v. ö. *sāti*.
šottali száguld | rennen AL. 70. — v. ö. *sutyéli, sotžäli*.
šqu, šqw (tat.) egészséges, ép | gesund: *šqu-pišén qlantén* egészségesen vagy-e? | bist du gesund (grussformel); *šqunä, pišén khaitutlén* id. T. 321.
šou, šou K. *šou, čou* T. idő | zeit: *ton-šout* akkor | damals K. I.167. *tu-šout* id. T. 317. *pišelénén šout* midőn bőjtölsz K. — *né-šou* mennyi | wie viel K. *kiläž täl šou* két ölnyire, két öl mérték | zwei klaffer weit T. 323. — *tētē šgul* ilyen módon | auf diese art K. II.224. — v. ö. *ši*.
šou gadus lota (hal) T. 158. — v. ö. B. *ši'*.
šou hajfonat | haarflechte T. — v. ö. B. *ša'i*.
soukētē fonódik | sich winden T. 154.
šoulēž-tēp ocsu | spreu K. II.228.
šoulēti dolgozik | arbeiten K.
(jälé-) *šouli* bekap | verschlingen K. II.225: *ju-šoulé* id. T. 308.
šaur nyúl | hase I.7. II.299. — *sawēr* II.373.
šaut bödöny | putte KL. III.485. köcsög K. III.127. *šqwēt* bödöny III.21.
1. *saw* csillag, szem | stern, auge III.21. *šqu* id. KL. III.201. *šqukē* (dim) III.190. — *nir-, pum-šqu* vessző-, fű-bimbó | ruthen-, halm-knospe I.87.
2. *šqu* 1) bőr | fell I.7. *šqu* id. K. I.168. — 2) kéreg | rinde: *šqwiñ mā* kerges föld I.128. réteges föld II.133. *juw-šqu* fakéreg | baumrinde I.153.
3. *šqu* szó | laut, stimme II.209. *šqwpä, šqwēñ lūñsél* hangos sirással | mit lautem weinen II.79.
šqwētiñ siralmas | kläglich: *žurēm šqwēp šqwätiñ lūñsél* há-

rom siralmú siralmas rimánkodással | mit drei kläglichen bitten II.365.

sawél tűzhely | feuerherd 328.

sawés medve szőre | haar des bären I.125. III.223. *sawsiñ* *sāyi* szőrös suba | zottiger pelz I.98.

sawétép könny | thrähne: *jamés jājén sawétpél sawél xoltawé* jó atyád a könnyekkel nagyon fogyasztódik III.407.

sawi ferdén, oldalvást | schief, seitwärts 345. — v. ö. *so*.

(*ju-*) *sowi* befon *atā* haját | die haare einflechten T. 308. — v. ö. *sari*.

(*pil-*) *šowi* megsavanyodik | sauer werden AL. 61.

sawkä: *taw mán jgut-sawkätätél an jātrit ta lisanā* ő kis ijacsakájával rálőtt ama fajdokra | er schoss mit seinem kleinen bogen auf jene birkhühner II.20.

sawnax-nē szajkó | elster I.13.

šök anya | mutter K. II.230.

pal-šöghörti felborzolja *punan* tollát | die federn sträuben AL. 56.

šöki szíd | schelten K.

jälé-šökörlés meghalt | er ist gestorben K. II.241. — *jäl-šökérlés* id. K. 374.

pal-šökörti szétfeszít | trennen P. 18.

šöniti izzik | glühen AL. 57.

šöri hazudik | lügen K.

sü pálcza | stab I.137. *nāri-*, *siréj-sü* kardpálca | schwert stab I.79. II.33.

sūx tokhal | dick-fisch III.5. 449.

čux csecs | zitze T. 155. — *čuk-it* tej | milch T. 307. *šük-üt* id. AL. 77. — v. ö. *šakw*.

šukhé sivit *vāt* a szél | der wind heult T. 322. — *šuxli* köhög | husten T. 327.

(*jél-*) *čujmqté* leszakad | abreissen T. 310.

1. *suj* liget, berek | hain III.20. 269. gyalogfenyves | fichtenwald K. II.235. III.126. *sūj* (*ū* l.) KL. III.483. *soj* T. 158. *soj* K. II.232. III.128.

2. *suj* B. *soj* K. T. hang, hír | stimme, ruf III.193. 271. zaj | lärm T. 308. *sujkwé* id. II.51. — *sujin* hires | berühmt II.179. *sujin* sun csengő szán | klingender schlitten II.151. *sojeñés* hangoosan | laut K. 382. *sujin pal* érzékeny ill. hangfigyelő fül | ein feines ohr II.325.

sūjä: *Sat-sūjä-nārā-ūltte-χujne-ājka* hét szőrevesztett bockoron által fekvő öreg I.16.

šujali szeret | lieben T. 326. *sujäléytlé* id. T. 165.

sujti zajlik | erklingen I.44. *sujtili* szól | reden III.379. *sujtilali* hallatszik II.131. v. ö. *matér sujtnät sujti* valaminek a zör-

gése zajlik ill. hallatszik | irgend ein Geräusch erklingt II.113. — *palkén ti voss sujtnūw* fülecskéd ide figyeljen | dein ohr gebe hier acht II.314. *la'állärä çotāl çalyelālnētēn sujti* érzi, hogy lábai valamiképp csúsznak | er fühlt, dass ihm die füsse irgendwie rutschen II.112. — *sujejawé* (pass.) (a neve) hangzik | (sein ruhm) erklingt II.243. *sujtawé* id. 193. *sujti* szava hallik P. III.523. *sujtéli* zajog II.331. *sujtenti* szól KL. III.349.

sūk hajtórúd | schlittenst. ge II.50.

sūk cipő | schuh III.6.

sūkit-: *lul il-sūkitlēm* lóval nyargalva utólérem | auf dem pferde reitend erreiche ich ihn T. 160.

(*akwān*) *sūkware* összehúzódik | sich zusammenziehen AL. 77.

sūl B. *sōl* T. *sōl* KL. agyag | lehm III.431. KL. III.491. T. 312. föld T. 159.

sūl ősz | grau II.325. *sūli* id. I.137. — *ēōl* id. T. 321. *ēōlnē* *ujusēm* megőszültem u. o. — *sūli rayt* fehér agyag | weisser lehm I.130. — *sōlim* I.90. — *sūliñ* P. III.521. id.

(*çot-*) *sulyi* kiszóródik | es verstreut sich 348. — *sulyēlti hull* | fallen III.94. *sulyati* hulladoz II.217. *lakwā sūlāti* szétszóródik I.146. — *sūlpāli* szökken | springen II.339. *sūlāsāli* szökken III.304. *sūlinti* id. III.304. *sūlintāli* iramodik | rennen III.30. — *sūliñ* szökkenő II.60. csökkenés | sprung II.339. (*ū* l.) — v. ő. *sōltyāli*.

sūli üveg | flasche 348.

sūliti megőszül | ergrauen II.299. *jel-sūltqu* (pass.) P. 15. *il-ēōletus* (pass. præ.) T. 307.

sulloqli fölpillant | die augen aufschlagen KL. III.203.

sūlt szelet | schnitt, schein T. 160.

sūltāsiñ szegélyű: *sorni s.* arany szegélyű | gold-randig II.322.

sūltēm szikra | funke II.95.

sūmi szökik, ugrik | springen III.299. *sūmēltāli* ugrádozik II.345. *sūntēm* *uj* (zsákmányra) szökő vad III.395. — *sūmi* fut | laufen K. II.224. *sūmili* ugrik K. *sūmēltēpti* id. K. II.225. *sūmi* id. KL. 23.

sūmjēç éléskamra, pajta | speisekammer, II.294. III.17 I.5. — *sōmjēç* III.80. *sūmlēç* II.397. *sōmlēç* K. *sōmlēç* K. I.166. — *çūmlāç* fazék | topf T. 155.

sūmli hallatszik | es wird hörbar II.60. *mat suj ta sūmlēs* valami zaj keletkezett | es entstand irgend ein lärm NyK. 22: 51. *sūmmēlāli* zeng | klingen II.51. *sūmēlāmā* (viz) zugása | das rauschen I.71.

sūmp vízmerő nyirhøj | wassereimer aus birkenbast II.104.

ju-sūmri begyömösöl | hineinstopfen III.298. *sūmri* KL. III.349.

sun B. *son* K. *sūn* KL. T. szán | schlitten.

suñ ék | pflock T. 153.

suñ bőség, gazdagság, jószág (t. i. hal) | wohlstand, reichthum, fischerei III.146. I.32. I.134. boldogság | glück II.75. — *suñiñ* dús | reich III.192. boldog | glücklich, bőséges | reichlich KL. III.357.

suñi boldog | er ist glücklich I.32. II.75. *suñili* élvez | genieszen III.192. *suñilti* boldogít | beglücken III.165. *suñiti* id. III.211. *suñitili* kedveskedik valamivel | versehen III.366.

suns B. *sons* K. *šuš* (tő: *šunš-*) AL. P. *šoš* T. bolha | floh.

sünseñ moszatos | moosig III.231. sásos | binsig: *pēs-sünsañ mā* kákát sást termő föld II.417. — v. ö. *sāñs*.

sunsi B. *sonsi* K. *šunši* KL. *šunše* T. néz, lát | sehen; — *sun-sili* III.170. *sunsiñali* III.146. *sunsiñayti* III.170. id.; *sunspi* pillant | blicken I.109. *susselti* megpillantani enged | erblicken lassen II.134. — *šosséyti* egymást nézi | einander ansehen K. 378. *šunšti* mutat | zeigen KL. III.357.

sünsi növekszik | wachsen: *sünsém zum sünsenté* növekedő férfi növekedésed korában, a. a. gyermekkorodban | zur zeit, als du zum manne erwachsen bist, d. i. in deiner kindheit I.117. *žürém zum sünsi mēnkwi' jēmtsēn* három férfi korabeli menkwé lettél II.418.

(*löp-*) *šunštaus* (pass. præt.) moszattal bevonódott | es überzog sich mit moos P. 17. v. ö. *sünseñ*.

sünt B. KL. *sunt* K. *sut* (tő: *sünt-*) KL. *šat* (tő: *šant-*) AL. nyílás, szád | öffnung, mündung; küszöb | schwelle I.10. *āwi-s.* ajtó-nyílás | thür-spalte I.4. *jā-süntkwé* folyó torkolata | flussmündung II.89. *jā-sut* id. KL. 3. — *sünt-khal* szádköz, ill. tokhüvelyköz, kés | messer, d. i. was mitten im hefte ist KL. III.489.

suntéy láda | kiste KL. 13.

šuopti készít | bereiten (verfertigen?) KL. III.485.

šuorp jávor | elenthier KL. 46.

süp száj | mund: *süp-nēlmtal* I.5. *sūptal-nēlmtal* I.80. szótlanul | wortlos, v. ö. *süp ātim, nielm ātim* I.5. — *sop* id. II.34.

1. *sup* ing | hemd 329. *šop* T. 331.

2. *sup* B. *sop* K. *šup* KL, *šop* T. darab, rész | stück, theil; *lui, ali sup* a folyó alvidéke, felvidéke | der untere, obere theil des flusses 337. — *šas-sup* órácska | eine kleine stunde I.2. *mant-sup* lapátka | eine kleine saufel III.380. *taléy-sup sirej* kishegyti kard | ein schwert mit kleiner spitze I.119. *niql-šop* félorrú | mit halber nase T. 161. *šup-khqrél ql* hószámos T. 320. — *supi'* ketté | entzwei I.16. *sopi* id. K. II.230. *supi'* *žajwēs* (pass.) közepén találta ő | er traf ihn in der mitte I.28. *supi' ūnsi* átlépdél | überschreiten III.229. *supén* feléig | bis zur mitte II.60. *sopi mqs* id. K. II.237. *supél* felenként, részenként | halbscheit, theilweise 346. — N é v t ő : *supi'* B. *sopi* K. *šupa* AL. *šupé* P. *šupu* T. át, által, keresztül | durch,

hindurch. — Igekötő: *šup-* L. *šup-*, *šupu-* T. át, keresztül | durch.

šūpél-vuj másodfű csikó | zweijähriges füllen K. II.228. III.221.

šupi' tokhal | dick-fisch I.133. III.324. *šupiñ khul* KL. 46. *šupu* T. 163. id.

čuprāk rongy | fetzen T. 309.

šupti félig megtölti (*sautä* bődönyét) | halb füllen KL. III.485.

šurēm tetőnyílás | dachlücke III.38. KL. III.345. P. 9.

šūrēm kemény | hart II.54. — *šur mēñ* id. KL. III.493.

šūrēñ száraz étel | trockene speise III.417.

(*il-*) *šūrentēyt-* megbotlik | stolpern T. 314.

šurīñ arany | gold K. II.222.

šurkēñ fajd | birkhuhn P. 18.

šūrmēltāli siettet | zur eile aneifern II.127.

šurri csorog | rinnen, triefen 329. — *šurri* AL. 79.

šurti-γar réntulok | ren-ferse II.108 III.110.

šurti horzsol | wetzen I.96. megbarázdál | furchen II.72.

metsz | schneiden II.59. *šūriti* (*ū* l.) metsz II.114. *šurtēmti* lemetsz II.172. — *šurtēmti* vonást húz | einen strich machen AL. 62.

šuru nagy nehezen | sehr schwer (adv.) T. 321.

šus vad, ill. medve | wildes thier, bär III.194. *šus-aišūγ* id.

KL. III.201. szarvas | hirsch III.298. jávor | elenhirsch KL. III.481. P. III 521. — *šos* rén, jávor K. II.239. 226.

šus ragyogó | glänzend: *šus vitpü vitēñ tūr* ragyogó vizü vizes tó II.341.

šūsās hozomány | mitgift I.23. — *šūšēm* id. KL. III.353.

(*šup-*) *šūši* átgázol | durchwaten P. 17. *sopi-sosi* K.376.

šusγelānti, *šusγeli* I.123, *šūsšeli* P. 24. *šup-šūšti* AL. 60. id. — *šositi* kószál | herumstreichen K. 372.

šūtγeli futkos | herumlaufen K. 376. — *suttēli* nyargaltat (lovat) | antreiben (ein pferd laufen lassen) K. II.238. *suttēlenti* id. K. II.239. — v. ö. *sotγāli*.

sutiti (biráskodik) zugolódik | murren III.88.

(*il-*) *šutūrē* összeránczosodik *tqul* a bőr | zusammenschrum-pfen T. 307.

šuw mohlegelő | moos-weide I.133.

šuwē lesz, válik | es wird, fit T. 332. *šowē* id. T. 331. követ-kezik | erfolgen T. 330. (præt. *šūs*, *šōs* T. 159. 158.)

šuwintayti támaszkodik | sich stützen III.448.

šūγ, *šīγ* gyorsan, azonnal | schnell, sogleich; *šūγ-maγaγ* csak-hamar | alsbald T. 318.

(*maγs-*) *šūši* egy kevésé | ein wenig KL. 22.

šūšīñ kārķēm csecsemő magzatká | mein säugling KL. III.487.

T.

ta B. *tä* KL. P. az | jenes; — *ta-ti* ime az; *tatik* *tārēm* a más világ | die jenseitige welt; *tātāk* ottani, tulsó | jenseitig; *tāt* ott | dort; *tāt-tä* id. *tä-poal* onnan; *ta* hát, úgy, akkor | nun, so, damals; *ta-pél* tehát | also; *tai* az csakugyan I.71.; *akw'-ta* ugyanaz | derselbe; *tä* de, hanem | aber T. 324. — Ragozva: *tatim*, *tatin* stb. *tajim*, *tajin*, *tajänem* stb.

taç majd | dann, bald I.58. II.142.

taçäpi akad, eléakad | anstoss nehmen, beegnen: *taçäpanē* nē botránkoztató nő II.389. — v. ö. *taçep*.

taçäti fölakaszt | aufhängen II.166. III.512. *täçäti* II.283. *täçäpi* II.113. *täätü* K. 396. id. — v. ö. *ta'ili*.

taçätögli csuszik | rutschen KL. 15. v. ö. *takašlē*.

taçäl, *taçälän* később, azután | später, dann KL. 16. *takhel* id. K. — v. ö. *tajēç*.

taçep akadály | hinderniss II.266.

taçēnli czélož | zielen 347. — v. ö. *taçi*.

täçēt I.95. *täçt* II.71. *teçt* AL. 20. 70. buvárkacsa, buvár-madár | tauchente.

taçi B. *täçi* KL. K. töm, dug | stopfen, verstopfen.

taçi jut, esik | gerathen: *sama taçēs* ájulásba esett I.60. *çotäl* *taçi* hová fordul I.34. 131. — *täçi* AL. 72.

ta'il B. *täil* KL. ruha, pánczélruha, ujjas | kleid, panzerkleid, ärmel.

ta'il B. *täil*, *täil* KL. *tü'il* P. tele | voll; — *çäpiñ-ta'il* csónakostul | sammt dem boot II.89. *saxä-t*. mindnyájan | alle II.91. *mir ta'ilēp ta'iläñ çäp* néppel telidesteli hajó II.10. — *ta'ilä* tele van | es ist voll K. I.167.

tä'ili P. *täili* KL. elege van, jóllakik | genug haben, satt werden P. 28. KL. 29.

ta'ili beleakad vlmibe | hängen bleiben 329. *ta'imati* id. II.295. beleütközük | anstossen 327. *ta'imati* fönnakad I.15. akaszt II.166.

ta'ine: *puñk çal t. siläi' äwi sileçläli* fogköz v ájó szilánkká megy szét az ajtó | die thüre zerfällt in splitter wie ein zahnstocher III.407.

ta'ini zeng | tönen II.209. *ta'inejawē* megcsendül | erklingen III.260.

ta'inti megtelik | voll werden I.147. 153.; — *ta'intēpti* megtölt | füllen I.5. III.21. *ta'intapti* id. III.18. — *ta'intettal* telhetetlen | gierig III.18. 21. 268. *ta'intettal* id. III.268.

taçmeçi vágya kerekedik | lust bekommen I.5.

taçni: *ünléné män at taçni* ülő helyén nincs nyugta | auf

seinem sitzplatz hat er keine ruhe I.82. — v. ö. *tūlnē mān at zanē* álló helyén nincs maradása u. o.

tāy hátszárny | schwimmflosse: *tāxpā ɣul* II.345, III.499. — v. ö. *tāñɣ*.

tayt-jū tüzi fa | brennholz P. 10. — v. ö. *taut*.

taytēp orsó | spindel I.77. — v. ö. *tayti*.

tayti fon | spinnen 367.

taytīli serdül | aufwachsen: *ti āɣiris iñ-ēt taytīli* ez a leány még nem serdülő | dieses mädchen ist noch nicht erwachsen 352.

taī ág | zweig KL. III.353. *tāi* KL. III.485. — v. ö. *tqw*.

tail: *tailnēl* le, alá; alulról | hinab; von unten T. 311. — v. ö. *talkwē*.

taītanti rágsál | kauen AL. 54. — v. ö. *taj*.

tajēy aztán, majd | nachher, bald II.89. I.105. később | später II.112. — szigvai *tay* id. — v. ö. *tayēl*.

tājā merőkanál | schöpfkelle III.423. (a br.) III.229.

taj- B. *taj* K. L. P. *tāj*- T. eszik | essen; *taji* II.118. III.49. *tajēpi* III.80. *tajēnti* III.223. *tajimē* eledel | nahrung III.81. — *tajim* KL. III.493. *tajēpi* K. I.168. *tajēnti* KL. 33. *tajepoqli* K. I.168. — *tāiti* etet | zu essen geben T. 330. — v. ö. *tē'i*.

tajē hótalpon jár | schneeschuhe laufen T. 327. *tajelajti* id. P. 13.

taji illik | es ziemt sich III.217. *at taji* nem lehet | es ist nicht möglich II.127. *ānēm kwāltuñkw' at tajilēn?* engem fölkelteni nem tudtál (ill. birtál) | konntest du mich nicht wecken? II.300. *tajpā* illő | geziemend II.87. *tajpēñ rān* alkalmas idő | günstige zeit K. 396.

tajmēm ɣāpāt eszmeletem veszte pillanatában | im augenblick, wo ich die besinnung verlor III.419.

tajt B. *tēt* KL. *tēt* (*tajt*-) K. ruha ujjá | ärmel.

tajwē ég | brennen NyK. 22: 51. *tāji* id. T. 313. *tajeltawēs* égni kezdett | es fing an zu brennen NyK. 22: 51. — *lomētnē ju tajwēs* a lángtól fölemésztetett | es wurde vom feuer verzehrt K. 373. *kwāli kwān tajwēs* a háza leégett | sein haus ist abgebrannt KL. 19. (*kur-kiwērnē ulān tū sāltēmtawēs, tat-ta*) *tajwēs* izzóvá lett | wurde glühend II.298. — *jol-tajwēs* elájult | wurde ohnmächtig 354.

tāk erős | stark II.429. III.361. erősség *mātū matēr-sir tākēl* *voss tākmēltitā* földjét valami erősséggel hadd erősitse I.36. *tākis* id. III.387. erősen (adv.) I.28. szigoruan | strenge III.392.

tak később | später P. 19. — l. *tayēl*.

takašlē csuszik | rutschen T. 307. *takēmti* id. P. 13. *takēsi joqñk-tārémt* csuszkál a jégen | eis laufen P. 17. — v. ö. *tayūtoqli*.

takēm tetű | laus II.73. — *tāxēm* K. II.233. *tāxēm* T. 156. id.

takküt egymaga | allein I.24. magányos | vereinzelt I.53.
takkütü I.34. — *akw' takküt* egymagában II.85. — v. ö. *takwi*.

tákmélti erősít | befestigen I.36.

1. *takti* nyujt | reichen II.219. *täyti* id. K. 372. — *kwon tak-teli* kinyújt | hinausreichen II.72. *taktépáli* id. II.117. érint | berühren, erreichen II.68.

2. *takti* fon | spinnen: *t. āln int-kēr* fonó ezüst orsó-karika I.101.

takwés ősz | herbst II.46. — *tükwés* KL. P. — *takwsä, täkwsä* őszzsel.

takwi ő maga | ipse; *takwi mirä* saját népe | sein eigenes volk I.68. — *täkw* K. KL. P. *täk* AL. *tux* T. id.

1. *täl* B. *toql* KL. *täl* AL. KL. tél | winter — *tälä, toqläl* télen | im winter; év | jahr I.103. II.300. *khurmēt toqltüt öli* harmadik évében van | er ist im dritten jahre K. 380.

2. *täl* tüleveles galy | ein reis von nadelholz II.416. *toql* K. II.378.

täl' átép kontyoshajú | mit einen haarschopf III.195. — *täliñ* *ätpä* III.221. *täl' ötpä* KL. III.355. id.

tal bizonyára | gewiss NyK. 22: 48. csaknem | beinahe AL. 61. *tql* id. P. 23.

tal öl | klafter, umarmung: *talēñ xum talné mēn patimēn* öles ember módjára öltre megyünk mi III.419. *küt tal pāñxwitēl* két öl szélességre | zwei klafter breit I.103. *talāñ sip* öles nyak III.172. — *täl* K. AL. *tal* ruha alja | schoos am kleide II.362.

talēx B. *tqlēx* K. *tqlēkh* KL. csúcs | spitze; — *kasāj-talēx* kés hegye | messerspitze II.333. *As-talēx* Ob forrása | quelle des Ob II.312. *sürin sār tqlēkt* arany láncz végén | am ende der goldenen kette K. III.127. — *kasm talēxpä porikwē* sárga virágú kis koró | kleine distel mit gelber blume I.33.

talēyti hegyez | spitzen II.93.

täli fölszáll | steigen: *luwä sisēn* lova hátára | auf's pferd I.9. *γāp nolänē* a hajó orrára | auf den schiffs-schnabel III.293. *tälmati* gyorsan fölszáll (a lóra) I.17. hajóra száll | sich einschiffen II.89. *eläl' tälmati'* további utra kerekedtek | sie begaben sich weiter auf den weg II.109. *tälēmāti* fölszállani (mom.): *sonné tälēmäts* K. II.239. *talapēji* (a br.) I.17. *talili* (a br.) uszik fölfelé | aufwärts schwimmen II.257. *nal-toqlmäti* ladikra száll | in's boot einsteigen KL. III.487. *toqli khöp-kēn* id. P. 17. — *tälti* hord, ill. szállít | tragen II.265. *megrak γāp* ladikot | beladen ein boot III.376. *tältili* id. II.152. III.145. fölültet *sun kwotēlkätän* a szán közepébe | in den schlitten setzen II.247. *sun taw qs tältiläli* a szánra ő is fölrakódik III.388. *tältiyati* fölszáll (a hajóra) | einsteigen (in das schiff) II.266. — *toälti*: *james lol toältilen* jó lóra föltelepítéd | auf ein gutes pferd aufsetzen, d. i. dazu verhelfen K.

II.378. *taltyati* (q br.) *khōp-kēn* berakódik a ladikba | das boot be-laden KL. 14.

talji öllel fölmér | mit klafter messen 329. *tälji* AL. 64.

talkwä, talkwé alacsony | niedrig II.46. 162. *talkwé* AL. III.489.

K. *tälkis* (adv.) T. 319.

talmati leszakad | abreissen II.297.

tält rév | hafén.

takti olvaszt | schmelzen P. 22. — v. ö. *tāli*.

tamlé, tamléñ B. *tāmlé, tāmleñ* KL. AL. olyan | solcher. — v. ö. *témle, tímle*.

tān húr | saite III.153. 380. czérna | zwirn II.129. *tāniñ* inas | nervig III.172. eres | aderig III.153,

tan B. L. P. *tan* K. *tān, ton* T. ök | sie (plur. 3. szem.).

tañent-: *joñkhep sāmē-tañents* a hold megtelt | es ist voll-mond P. 22.

tañerti nyom | drücken: *sām-t.* agyon nyom | erdrücken 349.

tañriti összenyom | zusammendrücken II.295. — *tañrali* gyúr | kneten I.145. *tañrāli* id. I.144. — *tāñerti* szorít | drücken K. 372.

tāñy a hal hátszárnya | flosse: *tāñypá, -iñ, -ēñ* *çul* I.133.

II.58.; II.345. III.499. — v. ö. *tāy*.

tāny akar | wollen II.20. 300. K. 377. a br. KL. 23.

tañkw tüzmoza, moszat | moos II.94. I.38. *tāñkw* KL. 3.

tañs földi giliszta | erdwurm T. 156. *tōñs* B. id.

(*témér-*) *tanšepi ráhág* | auf jemanden treten T. 313.

tanti menyaszonyi díjat fizet | brautpreis bezahlen; *tānti* id. KL. 28.

tāp medve epéje | galle des bären; *toq* id. NyK. 24: 154.

tapér: *kasāj-tapér sairsayä* a milyen apróra csak késsel vag-dalni lehet, olyan apróra vágta | so klein man es mit dem messer schneiden kann, so klein schnitt er es II.122.

tāpi letörök | abrechenen KL. III.353. AL. 61. — *tāpmi* eltö-rik I.58. *tāp-* id. T. 310. *tāptal* (q br.) törhetetlen | unzerbrechlich II.339.

tāpléç B. *tāpléç* T. 15. 314. *tapló* | zündschwamm.

(*ma-*) *tapriš* vakondok | maulwurf II.71.

tār gyökér | wurzel I.3. 151. — *toqr* K. *tār* P.

tar KL. AL. *tari-* AL. *toqré-* K. *tar-* P. *tār, tāru-* T. *tārä-* B. keresztül, át | durch (postp.); át | durch (igekötő); — *tārä jāmēntimēn* egyenesen haladunk | wir gehen geradeaus fort II.127.

1. *tarä* szabad (*mō* hely) | ein freier (platz) KL. 5, — *jivä tarä matä vitné* valami gyér erdős (ill. fás) vitzájékra | in eine wassergegend mit schütterem wald I.111.

2. *tarä, tari* felé, irányában | gegen, in der richtung KL. 15. — v. ö. *tori*.

tārāti ereszt; bocsát | entlassen: *kwonāl t.* kiereszt | hinauslassen I.17. *mā tarāti* a földet lebocsátja | die erde hinabsenken I.36. *tusā t.* szakállát szétereszt | den bart wallen lassen I.134. *tárnél t.* kórral eláraszt | mit krankheit überschwemmen I.96. — *Tāremnē nēl tārātawāsén T.* nőt rendelt számodra (ill. Taremtől nővel bocsáttattál el) I.7. v. ö. *ai Tārem tawān tārātālim nāj-āyi gli kwol-küwert* I.10. — *luwā jol ti tārāts* lova aláereszkedett | sein pferd liess sich (von oben) hinunter I.10. — *tāremti: mā* I.36. *tusā* I.133. *tārātali* elbocsát | entlassen (laufen lassen) I.187. *numén tārēlim* felülről alá bocsátott II.68. *tārātayti* ereszkedik | sich herablassen I.160. — *tārēmlāwē* (pass.) elárad | überschwemmt werden: *mā aku' pālā vōr-ujin tārēmlawēs* (pass.) a föld egyik felét elárasztotta az erdei vad I.147. v. ö. III.361. 443. — *tārāmlī* terjed | sich ausbreiten: *jānyī' voss jānimēn, lākūwā voss tārāmlēn* nőjj nagygyá, terjedj szélessé I.161. — *tārī* KL. 5. AL. 57. *tārēti* K. III.127. *tārēti* P. III.523.; *tārīkēti* T. 314. *jel-tārtenēyti* alá bocsátkozik AL. 78. *po tārāti* a hegyre felfut | auf den berg hinauflaufen K. II.238. *tārēti* K. I.171.

tārēñ medve | bär. T. 161.

tārēñ, tarñē réz | kupfer P. 9.

tarēs (postp.): *ma'il-t.* egymás mellett | neben einander 339.

tārī' B. (*tārī* I.96. *tar* II.348.) *tōri* KL. III.347. P. 8. *tāru* T. 155. *daru* | kranich.

tārī' fenyő | fichte II.291. III.391. *tārī* K. II.236. KL. III.483. *tāru* fenyőcsemete T. 155.

tarīti beköt einbinden III.293. — *jel-tārī* megköt AL. 78. *tārīti* odaköt KL. III.355. *tārsōjw* kötni P. 15.

tārkhā sérincez | kaulbarsch, B. *tāru* (tő: *tārkh-*) T. 155.

tarm (postp.) fölé | über, auf (mit acc.); *tarmēl* fölött, rajt | oben, auf (mit dat.) túl (időhat.) | über B. 339. 342. — *tārm-* D. pl. *tārmēl, tārmeñē, tārmeñt* fölött, fölé K. 378. — *holit xātēl tārmeñ* holnap nap tájt | gegen den morgigen tag zu II.245. — Ige k ö t ő: *tārm-ūmlitā* rajta ül | darauf sitzen B. 339.

tarra külön, szét | abge sondert: *am tarra allēm* én külön, szétválva élek AL. 60.

taršēti fölpattog | bersten P. 9.

tārviñēñ nehéz | schwer III.413. — *tārviñēñ* KL. III.483. *toārvēñēñ* (adv.) K. 382.

1. *tas* idegen | fremd III.92.

2. *tas* tál | schüssel KL. III.357. *toqs* K. II.229. [AL. 57.]

tās kész | bereit 328. *tāš*; *tāšnā* (adv.) T. 321. *tašnā* (adv.)

tasti 1) készít | bereiten I.70. — *taštāti* készül AL. 54. *taštāti* fölszereli magát T. 317. — 2) mer | sich getrauen: *ēlvññ at tastāsem, tūl tastāytsēm* előbb nem mertem, azután neki merészedtem B. 342.

tātū szánkó (medveműszó) | schlitten III.145. 246. 475.

tātél üres | leer I.64. II.397. III.293. *t. ālnē* semmiházi | nichtswürdig II.154. — *tātél* K. I. 169. *toqtél* KL. III.491.

(*kwän-*) *tatēlti* kiüz | hinaustreiben AL. 60. *tātēltālyti* üldöz | verfolgen AL. 77. *tātēltayti* versenyt fut egymással | wettenlaufen (hol?)

tat- nedvesít | nass machen T. 325. (*il-*) *tatēlti* id. u. o. kovácsol | säuern T. 167.

tati hoz, visz — I. *tati*.

tatlēmti kiüresít | ausleeren 362.

tattēm kincs | schatz KL. III.353.

tattēmtāli megtekint | besichtigen III.451.

tauli elég | es ist genug I.59. 163. — *taulē* T. 159. — v. ö.

ta'ilā.

1. *taut* tűz: *tautēñ ulā-sup* üszkös fadarab | kohle KL. III. 480. 481. — *tqut* tűz | feuer K. II.229. P. III.521. *toqt* KL. 5. *tāt* AL. 78. *tāut* T. 158. id.

2. *taut* tegez | köcher III.512. *tāut* KL. III.351. — *tawēt* I.98, II.295.

taw B. *tāu* L. K. P. *tou* T. *tū* AT. ő | er, sie, es.

(*vit-*) *taw* (víz) sodra | strömung: *lakwsi vit sāt taw* mozgó víz hét sodra II.395.

tawant csendes *vōt* szél | ruhiger wind III.55. *tawānt* III.511.

tawēr- (*lūpi*) korhadt (fatörzs) | morscher baumstamm I.121. — (*pors-*) *tawri* (forgács-) darab | ein stück spahn 328. *tawrikwē* morzsácska | krumme I.1. — *akw' tqwrit sakwalāst* izzéporrá összetörték I.15.

(*puł-*) *tawritayti* szétmállik, morzsákra szétmegy *nañ* a kenyér | das brot zerfällt in krummen 329.

tā . . . I. részben *ta* . . .

tāyam hékám, barátom | mein freund I.13. II.168.

tāxwsā őszszel | im herbst AL. 61. — *tāxwsi* id. P. 20. — v. ö. *takwēs*.

tāxwēm̄ti őszet eltölti | den herbst verbringen K. 396.

tākwal': *t. joqñkhtilem pāsēn* felfordítom az asztalt | den tisch umstürzen KL. 14.

tāmēñ, tāmñēñ ilyen | solcher T. — v. ö. *tēmle*.

tānem: *ōγ, ju-tānemēn* a hegyen, a fa tetején | am berg, am gipfel des baumes P. 17. *tāniñ, tāniñ-poql* felülről, a magasból | von oben, von der höhe u. o.

tāñēr egér | maus K. AL. 61.

tārās ablak | fenster T. 309.

tārkatēñ nehéz | schwer T. 331. — v. ö. *tārvitēñ*.

tārčik gyökér | wurzel T. 160. — v. ö. *tār*.

tāru I. *tārka*.

tätä atya | vater T. 164.

tät-: *nałennē pom tätānkwē pom vėl läpē* K. III.129. *pom-tätawē pom oqt läpi* K. III.130. orrodra egy fölt e n d ő fűszál ne emelkedjék, ill. nem emelkedik (a. a. nem lesz enni valód).

täuli 1) repül | fliegen I.315. — v. ö. *teili, tülēmi* 2) jelentkezik | erscheinen K. I.169.

täuti szerez | sich verschaffen K. 398.

täwenti lecsendesedik (a szél) | (der wind) legt sich K. 396. *-té* és | und K. P. *tē-tē* is . . is | auch KL. de, hát, tehát | aber, also K. — *tē-tē* csak-csak, egyre | nur, fort u. fort T.

tē pron. dem. l. *tī*,

tē'i, tēi B. *tēi* K. *tij* KL. *tī* AL. T. *tēi* P. 1) eszik | essen; — *tēsintāli* enni szok | zu essen pflegen II.21. *tēsšenti* eddegél II.255. *tēpēji* táplálékot szerez | nahrung verschaffen III.378. *tēpjēli* fölfalatoz | aufessen III.81. *tēxti* enni ad, etet | zu essen geben K. I.166. *tixti* KL. 29. P. 22. *titti* II.21. (ā l.) I.7. id. *nukh-tēkti* teli eszi magát, jóllakik | sich satt essen KL. 6. 20. — *tēp, tēnē* étel | speise, nahrung; *tēnēn mō* táplálékos föld | nahrungreicher boden K. 396. *tētal* étlenül | ohne speise I.3. 27. — 2) ég | brennen I.14. 69. II.95. *tittilawē* (pass.) összeég | verbrennen III.391. *tixti* éget | verbrennen (transit.) AL. 78. — *tēnē* égő II.404.

tēzuliji terít | ausbreiten: *uj-pun nāmēk t. vadszörből puha* ágyat terít III.378.

teili l. *tülēmi*.

teji (tő: *tāj-*) szó | weben AL. 75.

1. *tēl* tél | winter; *tēltē, tēlnē* télen, télire T. *tēli* télen | im winter I.57. P. 20. *tēli* (adi.): *tēli arpi* téli vejsze I.153. *tēljiji* jēmti télre fordul az idő | es wird schon winter I.153. — v. ö. *tāl*.

2. *tēl* a mint, a mely időben | als, wann T. 318. — bizonyára | gewiss I.22. *akw' tēlél* rögtön | sogleich II.111. — *tēlätä atim vässi* többé semmi köze hozzá | es geht ihm nichts mehr an II.98.

tēli: *tēlip, tēliñ kēnt* karimás süveg | mütze mit ranft II.433. 533.

tēli terem | wachsen I.3. II.68. III.360. *tēlsāli* id. I.33. születik: *man tēlēm atēr-āri* valami született fejedelmi leány | eine geborene prinzeßin I.11. keletkezik, létrejön | entstehen I.1. 154. — *nukh-tēli* fölépül | heilen KL. 20. — *tēlti* létrehoz | erschaffen I.139. *tēltāli* teremt III.270. — *tēlpä jānyēp* teli ill. ujulóhold | vollmond III.337. *tēltal*: *akw mūs tēltal lūt* egyre csak lovak | in einem fort nur pferde I.8.

tēlii elegyedik, keveredik | sich mischen II.24. III.215. — *tēliti* I.6. 9. *tēliti* I.18. kever | mischen — *tēliti* id. K. 396. AL. 60 — *ūsen kwān-tēlii* eszed megzavarodik | dein verstand verwirrt sich KL. 19.

- tēlimi tāl* beáll a tél | es wird winter II.189. — *tēlmi* id. K.
 396. *tēlemti* telet eltölt | den winter verbringen K. 396.
tēlt kikötő | hafen T. 159. — v. ö. *tālt*.
tēlti fizet | bezahlen AL. 64. *tēlāti* P. 27. *tēltayti* K. id.
tēltkēti fölrakódik (a szánra) | (den schlitten) beladen T.
 314. — v. ö. *tālti*.
jel-tēlwēs (pass-) behegedt | vernarben AL. 78.
tēmēr, temēr fölrsz | oberer theil — *lu-temērt* lovon | auf
 dem pferd. — I g e k. rá, szét T. 313. — v. ö. *tārmēl, tomor*.
tēmle K. *tāmlī, tim-khar* KL. *timlē* P. *timlēn* AL. ilyen |
 solcher — *tēmliñ-khar* olyan P. — v. ö. *tamle* B. *tāmēñ* T.
tēn B. *tēn, tīn* K. *tīn* L. *tēn* T. ök ketten (dual. 3. pers.)
 1. *tēp* táplálék l. *tēi*.
 2. *tēp* epe | galle T. 154. — v. ö. *tāp, togp*.
(il-) *tēpēlmāti* mepcsip | stechen, zwicken T. 311.
(khuat-) *tēpi* eltéved | sich verirren K. 383. — *got-tipi* B.
 NyK. 22.: 19. *kwān-tipi* KL. 19. *kwat-tipi* AL. 61. *khuatē-tipi*
 P. 21. id.
tērēm ütőszér III.405. *tērēm* fegyver | waffe P. III.523.
 edény | geschirr K. 396.
tērēn kór, betegség | krankheit I.165. II.283. — *kasājiñ tērēn*
 (*tērēm?*) késes fegyver | messer-waffe III.99.
tērēñ, tērp erős | kräftig I.171. szilaj (ló) | wildes pferd K.
 fürge | behend K. II.229. — *tērēñ ēri* hősi ének | heldenlied II.222.
tērniñ ēri id. II.204.
(khuatē-) *tēri* szétfoszlik | auseinandergehen K. 383.
tēš-khēr kész | bereit T. 154. — v. ö. *tās*.
tēstē: khōni t. hanyatt vágta | zu boden werfen K. II.233.
sāme-t. agyonvágta | erschlagen.
tēšti mer | sick erkühnen, getrauen KL. 30. P. III.523.
tī . . l. részben *te* . . .
tī B. *tē* K. *tē, tī* KL. *tē* AL. *tī* P. *tī* T. ez | dieser — *tit, tēt,*
tīt itt | hier; *tī, tēi, tī* ide | hierher; *tīl, teil, tīl* innen, ettől fogva,
 azután | von hier, hernach stb. *tītāk* itteni, ezen oldalbeli KL. 11.
tītīk ez B. — *tīlē* ide felé | gegen hierzu B. K. *tīlay* id. K. *tīt* innen
 kezdve | von hier aus K. *tīl-tīl* ezért | deshalb B. — 2) *tī* hát |
 also I.70. *tī* ím | nun KL. III.347. most | jetzt P. III.523 *tīl-pēl*
 sőt azután | sogar später II.202. — R a g o z v a: *titim* stb. 334. —
 dimin: *tiris* II.117.
tī-nē hej asszony | heda, weib I.11.
tīk így | so 344. — v. ö. *toz* úgy.
tīkēs (tat.) egyenesen | gerade (adv.) T. 322.
tīl tele | voll III.32. — v. ö. *ta'il*.
tīlēmli repül | fliegen I.11. 12. K. I.172. — *teili* K. II.224.
teilemli K. u. o. id. *teilenti* repdes | hin. u. herfliegen K. II.226. P.

10. — *tīlēmti* röpít (a szél) | vorwärtstreiben (von wind) II.62. *ñälél tārā tīlēm tīlēm* (sic!) nyíllal keresztül röpitem | mit dem pfeil durchbohren III.452. *tīlēm tapti* elröppen | davonfliegen III.196. — *tīlliti* repül KL. III.349. *tīlti* röpülve visz | fliegend tragen KL. III.349 — *tīlāt*: *uj-tīlāt jorēñ mām* állatnak repeső alkalmas helyem, a. a. szívem | mein herz III.341, 401. v. ö. KL. III.493. — l. *tāuli*.

tīn ár | preis II.106. pénz, ár | geld, preis KL. 6. — *tēn ár* K. T. 166. — *tīnā tī tanā tī* ára ez, díja ez | das ist sein preis II.51. — *jājān-tīnēñ* azt a drága apjukat | (eine verwünschungsformel) KL. III.487.

tīnēli elad | verkaufen II.106.

tīnēlt: *mā tīnēltim ūnlēp kiti'* földet megnyomva (drücken d, belastend) ülő kettő II.399. (talán: *tītēlt*-).

tīnsāñ pánya | leine II.107. 108. 279.

tīp gabona | getreide T. 167. — v. ö. *tēp*.

tīp fűzfa | weide I.70. bokor | gebüsch AL. 76.

tīp-γarçei rigó | amsel I.17. — *tīp-kharkhi* harkály | specht P. III.523.

tīsēlti sík földdé változtat | zur ebene machen II.337. — v. ö. *tiss*.

tīčka rúd | stange T. 315.

1. *tiss* sík *mō* föld | ebenes land P. II. 523.

2. *tiss* gyász | trauer 329.

tīssēm valaminő gyökér | ein art kraut III.90.

tīsti gyászol | trauern 329. *tīstujī* szomorkodik u. o.

tīt fa töve | baumwurzel I.12. II.260. KL. 6. torkolat | mündung III.189. — *tītīñ sājim* torkolatos patak III.189. *tīt-pā jā* torkolatos folyó I.113.

(*puł*-) *tīti* átázik | von regen ganz nass werden 329. *pal-tīti* id. KL. 27. *jel-tītēltavē* id. AL. 78. — (*witnē*) *tītēlti* (vizbe) áztat | ins wasser tauchen KL. 30. nedvesít P. 27. — *vitnē tītēlmati* vizbe márt | ins wasser tunken 428.

(*jā*-) *tīwēs* no halld csak | nun höre nur I.139.

tō . . . l. részben *ta* . . . , *tu* . . .

tā, taju B. *tō* K. *tō* KL. némely, egyik-másik | jemand, einer-anderer.

tō tō | teich T. 154. — v. ö. *tūr*.

tāy torok | kehle III.462. *kēr-tāy ta'ilēm* vass mellű ruhám | mein kleid mit eiserner brust (latze) II.149. *tāy-sūnt çalānel* kés tokja közepéből | von der mitte des messerheftes II.219. — *tōkh* torokcsutka | adamsapfel K. II.233. szügy | vorderbug KL. III.353.

toç, toçin, toçālīñ B. *tokh, tokho, tokhāl, tokhālīñ* K. *tokhwē* FK. *tok* (*tokh* KL. III.351.) KL. P. *tuy* T. úgy, olyan módon | so, derart — *toça-ti* csak | nur III.460.

- tāẓēn* vánkos | kissen: *tāẓēn-jol* vánkos-hely III.425.
toẓēri (maga alá) gyür | drücken I.45. 64. visszanyomkod | zurückdrängen KL. 23.
toẓẓiñ l. *toẓtiñ*.
 1. *tōẓri* evez | rudern K. 402. — v. ö. *tāwi*.
 2. *tōẓri* öklel, döf | mit den hörnern stossen KL. 31. *toẓāti* öklelődzik u. o.
tāẓlq sapka | mütze T. 321.
tāẓli akad valamire | antreffen K. II.232.
 (pali-) *toẓlēpti* szétágazik *jō* a folyó | der fluss verzweigt sich K. 378. — v. ö. *tāwi*.
tāẓsēti megunja magát | sich langweilen 366.
toẓt 1) hajó keresztfája, taffája | balken am hinterverdeck II.56. III.337. *kēr toẓtēp toẓtiñ ẓāp* vas keresztpántu hajó II.407. — 2) *toẓtiñ uẓ* patás állat | thier mit gespaltenen hufen II.282. *toẓẓiñ* id. II.283. 323. [tēẓti, tiẓti.
toẓti. *sāmē toẓtilēm* jóllakatom | sättigen K. 383. — v. ö. *tāẓtti* feltatfáz | mit balken versehen III.293.
toẓj l. *tūj*.
toẓjānti hótalppal jár | mit schneeschuhen gehen II.129.
toẓjās hótalpon való vadászat | jagd auf schneeschuhen II.21.
tāẓji, *tāẓjimq* némely, egyik-másik | jemand, einer-anderer T. 167. — v. ö. *tā*.
tōẓji havaz | schneien T. 327.
tāẓji olvad | schmelzen K. 396. — v. ö. *tōli*.
tāẓl kór | krankheit II.3. 277. 350.
tāẓl, *tōl*: *tālmāti* elszakad, eltörök | zerreißen, zerbrechen II.99. III.144. *tōlmāti* id. KL. III.353. *tōlēmāti* török K. II.232.
tāẓlli szakad | reißen II.79. *tāẓlīpi* II.187. *tōlpi* id. K. I.171. P. 15. — *sās tālīpēm lāñẓ ẓāsīt* térdkoptató (kniewetzend) út hosszában II.170. *sāsān tālīpēm mil lāñẓä* térdig besüppedt (bevágódott) mély utja III.374. — *tālēti* metsz | schneiden 363. — *tālēmati* (az eb) vonítani kezd | zu klaffen anfangen P. III.539.
tāẓri gyalmoz | mit zuggarn fischen I.133.
tōli olvad | schmelzen I.139. III.296. *tāẓli* II.34. *tāli* KL. 21. id. *tōlti* olvaszt III.102. *tōltīli* id. III.415. — *sēmēm ẓal-tāẓls* szivem lecsillapodott | mein herz hat sich beruhigt K. 375. — *jōñkhēp tōlpi* a hold elfogy | der mond nimmt ab K. II.227. — v. ö. *tāli iāñẓēp* olvadó hónap (?) II.48.
tāli gyalog | zuggarn I.153. *tāli* vonó háló KL. 2.
tāẓjāẓti remeg | zittern AL. 78.
tōlmēs tolmács | dolmetsch 329.
tōlmēsli tolmácsol | dolmetschen 362.
tōlti betölt, ill. *telerak* | ausfüllen: *šōt vuj lātt tōltuẓ* száz állat számát betölteni | die nummer auf hundert thiere ergänzen

P. III.521. *ju-tälti* telerak, teletölt | füllen: *tältén* (ä br. T. 328.)
noulél ju cälákét töltsd teli hussal a vödörket T. 308.

tqmēñ mai: *t. itu mai este* | den heutigen abend T. 316.

tömil jávorünö | elenkalb I.89. *tümél* I.105. *tömél* KL. 30.

tqmēñ ölentí kong | schallen K. 397. — v. ö. *tömsi*.

tömqor: *lu-tömqor-uki* tizenegy | eilf T. 314. *lu-turm-uki* id.

FT. — v. ö. *témér*.

tömp állatorr | schnauze, rüssel KL. 3.

tömpli csillapít | besänftigen I.121.

tömsi kong | schallen K. 397.

ton B. L. K. *tqn* P. az, amaz | jener — *tönt akkor* | damals
 B. azután | darnach KL.; *tonätél, toni-poqlt* K. *toni-pqlt* AL. *tqn-
 ji-poqlt* P. azután | darnach, darauf; *tonüntél* azzal tovább | damit
 weiter K. I.169. — *tont, ton-mqs* K. *tönä, tönñ* B. azért | darum,
 desswegen.

tön ín | nervenfaden KL. 15. L. *tän*.

tāñz pata | huf I.63. II.337. — *james lūw-tāñz-pāñél* jeles
 lópatás voltában II.337.

tāñkhél: *tajepoqlén tñl-tāñkhél* egyél egy keveset ebből | iss
 doch ein wenig hievon K. I.168.

tqñis erősen | stark (adv.) T. 319. — v. ö. *tāk*.

tōns giliszta | erdwurm K. féreg | wurm P. 10. — *tūñs földi
 giliszta* KL. 3.

tönt xum vendégtérfi | gast III.102. jövevény ember | frem-
 der II.151.

töntli vendégeskedik, mulatozik | sich unterhalten II.7. 269.

toqnti megtelik | voll werden K. — *tá'ili*.

(lap-) *tqortälili* elrekesztgeti | verrammeln III.245.

toqt atya | vater K. II.230. *toqt* K. II.240. 241. 380. *toäté*
 K. II.376. *toäte* K. II.377. id.

töpél közel | nahe K. 375

tör kendő | tuch III.126. *tār* id. I.75. vászon | leinwand I.14.
 III.195. *päsen-tār* abrosz | tischttuch AL. 56. — *oysér törpá xum*
 rókaprémés sapkájú férfiú II.11. *tärtal* kendőtlen | ohne tuch
 III.397.

torästi támogat | stützen II.145.

tārēx (igekötő) külön, félre, szétválasztva | beiseite, abseits,
 abgesondert; — *tārēx-pis qlantét* külön élnek T. 312. — *tārē*
 külön-külön, mindenfelé levő | je-je, überall: *t. pöul-mō lakwem-
 taxti* mindenfelé levő faluhelyeken átsuhan K. I.170.

tārēm B. *törēm* D. ég | himmel I.1. II.91. K. I.170. KL. III.345.
isten | gott II.134. K. I.166. *tārēm-mā* id. I.59. *t.-sām* id. III.116.
világ | welt I.3. P. III.523. K. I.170. óczeán I.61. *világtáj* | welt-
 gegend I.52. *t. nāj* isteni tűz | göttliches feuer I.14. *t. kan* áldo-
 zati tér | opferplatz II.114. *t.-tūjt* hófehér | schneeweiss I.38. —

idő | zeit P. III.521. *án törémt* mostanság | jetzt; *pēs is-törémt* hajdan, a régi időben | vor alters KL. 17. — *törémsíškvé* (dimin.) K. I.166.

tārēn medve | bär T. 159.

tōrés arasz | spanne K. II.227. KL. III.349. *tārēs* II.399.

tārkhé reszket | zittern T. 327.

torjēmti ért | verstehen II.418.

torjēn: *torjēnāi' polwāsēm* egész a reszketésig megfáz-tam | mir friert bis zum zittern 329.

tārjēnt- hortyog | schnarchen T. 314.

tori' B. *tāri* K. *tārē* P. ellen, szembe, felé, -hoz | gegen, gegenüber, zu; — *lā'ināt tori'* hívására | auf seinen ruf II.116. *oyszertāri* a rókához | zum fuchs K. 378. *am tārēm ōšiti* én reám haragszik | er ist böse auf mich P. 18. — *akw'tori'* egyszerre | auf einmal I.130. — *torjēn* irányában III.411. *am tārjēm* velem | mit mir K. II.226. *tāu tārjāt* ő ellene | gegen ihn K. III.130.

tori elszédül. eszméletét veszti | ohnmächtig werden III.144. 245. 474. *tārēmlī* id. III.260. *torēmlī* III.184.

tāri rezg | schwingen: *jaut tārma žalt* az íjnak rezgése közben | während des schwingens des bogens III.374. — v. ö. *tārri*.

toriñ helyre való, derék | tüchtig III.67. 444. helyes, tisztességes | richtig, ehrlich 347. — *torjēn* helyesen, derekasan (adv.) 347. *tārjān* alaposan, jól | tüchtig (adv.) K. 382.

tārni zajg | lärmen: *jol ta tārnenātū sujtālali* zaja aláhallat-szik | sein lärm wird unten hörbar II.30.

torow medve | bär III.380. *tārquw* (*ājkā*) id. II.375.

tārri reszket | zittern P. III.523.

tārti kaczag | lachen K. 383. *tārtili* id. u. o.

tārti zár, zárva tart | versperren I.35. III.3. *tārtažti* elzárkodik | sich einsperren I.36. *tōrti* id. K. II.237. — megtámaszt (?): *žürēm-puñkpā ānt-nālkwēl ti tārtesanēm* három hegyű szarú-nyilacskaival döftem im által (tlk. támasztottam meg) II.43.

torwinti hortyog | schnarchen I.16. *tārwinti* id. AL. 70. — v. ö. *tārjēnt-*.

tārvoj hiába, haszontalanul | umsonst, vergebens K. 384.

tās (tat.) tar, kopasz | kahlköpfig; *tāsna pātsem* megfosztottak mindentől | ich wurde ganz gerupft T. 320.

1. *tōš* talpbőr | sohlenleder III.402. boeskor | sandalen III.413.

491: *tōš kitā* bocskorpár KL. III.491. *tōš* cipő | schuhe P. III.523.

2. *tōš* tisztá | rein KL. 18.

tās keresztfa | querholz: *tāspā tāsiñ āpā* keresztfájú bölcső III.164. 375.

tāšam száraz | trocken; — *kālčēž* czigánytorok T. 313. — v. ö. *tāsi*.

(jel-) *tāsāpi* fennakad | hängen bleiben AL. 79.

(láp) *tosjéxtaus* (pass. præt.) beszálta a piszok | es wurde vom schmutz überzogen K. 376.

tōsi K. *tōši* KL. szárad, elszárad | trocken, vertrocknen; — *tāsi* szárazra jut | aufs trockenene (land) gelangen: *jelpiñ vitén yūlilālim tāsimēi* 'a szent vizen lebegvén szárazra jutottak I.47. *χāpél tāsilim ēkwāi' ajkai* 'a hajóval szárazra jutott asszony s öreg ember I.67. *mātāt tū ti tāswes* (pass.) a maga földjén ott ért szárazra I.72. — v. ö. *tōswé* szárad KL. 30. *tāsawé* kiszárad III.37. — *tāsmeji* kiszárad | austrocknen I.72. *tāšli* aszal | dörrén III.52. *tāšlili* kiszárit | austrocknen (transit.) II.132. *tošli* id. KL. 5. 20. — *tōsem* száraz | trocken K. II.224. *tāsem* id. I.12. II.117.

tōspi széjjel málik | ganz zergehen K. I.172.

tot ott | dort B. *tqt* id. K.; az | jener K. *tāté* id. K. *tqtéx* amaz | jener K.

tōtéyti támaszkodik | sich stützen K. *totemtayti* id. KL. 13. *tātsaxti* II.329. *tātsélayti* II.341. id.

tātép ládika | eine kleine kiste I.69.

tāti, *toti* B. *tāti* K. (P. 26.) *tati* KL. T. (P. III.539.) *tāti* AL. hoz, visz | bringen; — szenved | erleiden III.75. *ēri* 'totné ének híresztelte | vom gesang verbreitet II.10. 258. *tātili* visz II.85. *tātánti* id. II.118. *tāténti* K. II.240. *totélti* nyargalva utolér | reitend erreichen III.117. *sijim totilawé* hirem terjesztetik | mein ruf wird verbreitet II.160. — *khotél tolné lép-tāttils* a napot elborítja a felhő | die sonne verdeckt die wolke K. 376.

totma rejtett kincshalom | verborgener schatz III.6.

totš khatél egész nap | den ganzen tag AL. 77.

tou K. *tāu* P. oda | dorthin; — ime | also, nun P. III.521. —

toul, *toul* onnan | von dort; *toul-nil* azzal, akkor | dann, damals K. II.239.

tāuz tyúk | huhn T. 308. *tāuz-pou* (a sic!) csirke | henne, küchlein T. 311.

(láp-) *tāuz* (infin.) betakarni (a gödröt földdel).

1. *toul*, *toul* l. *tqwel*.

2. *toul* tele | voll: *toul tékti* jóllakik | satt werden. K. 366.

toulemlé elröpül | fortfliegen T. 160. — v. ö. *tīlemlé*.

tauli eltelik, letelik | sich erfüllen, vergehen: *morsiñ sāt taulēmā jui-pālt* a kiszabott hét eltelte után | nachdem die ausgemessene zeit vergangen ist I.36. *soāt taulēmíst* egy hét letelte után K. II.226. *soatén taulép tēne* egy hétig tartó evés | eine woche dauernder schmaus K. II.241. — elfogy ill. betelik *mojtém* a mesém | meine erzählung nimmt ein ende K. II.241. — *taulis jāni* 'sāt éppen száz | genau hundert II.68. — v. ö. *ta'il*, *tā'ili*.

(nuñ-) *toumēxt*-fönnakad | hängen bleiben T. 309. — v. ö. *taimati*.

tqumi beleharap | hineinbeissen III.120. *tqumaxti* a fogával hozzákap | mit den zähnen angreifen I.49. — *tquti* II.123. *tqutliti* I.91. *tqutesli* I.117. *tqutesliti* III.90. rág, szétrág | nagen, zernagen; *il-qutlé* megharap | beissen T. 311. — v. ö. *taj-*, *taitanti*.

tqw B. K. *tqu* K. T. ág, galy | zweig, reis; — *osiñ tqwpä tqwiñ ülém* vastag ágú ágas álom, a. a. mély á. | ein dick-zweigiger, d. i. tiefer schlaf II.131. — *lāñx-tqwip* keresztút | kreuzweg II.333.

tqwerti zár | sperren P. 17. — v. ö. *tārti*.

tqwél, tqul B. szárny | flügel; *tqul* id. KL.

tqwél, tqul bőr | leder III.99. II.425. *toul* id. KL. 26. — *subabór* | pelz I.7. — *kwossém-t.* a bödöny nyirhéja | der putten birkenrinde III.99. háti batyu héja III.341.

1. *tqwi* ágazik | sich verzweigen K. 378. *tqwili* id. 329. *tqwli* id. II.256.

2. *tqwi* 1) evez | rudern III.293. KL. 34. P. 16. — *tqwi* AL. 76. *tqwé, tuwé* T. 332. *tqwili* II.30. *tqwlit*: III.339. *tqwtili* III.359. *tqwéti* 49. *tqwentáli* III.369. *tqwéslí* 49. *tqulti* KL. 34. id. — 2) *tqwi* AL. locsol | spritzen; *tqwli* id. II.333. *véltä tujtél tqwlestä* arczára havat hányt | mit schnee sein gesicht bewerfen II.127. *kwän-tqwli* kiönt | ausschütten KL. 79. *voj xami tqwlayts a zsir* kiömlött | das fett hat sich verschüttet NyK. 22: 50. — *laxwé tqusän* szétszórta őket | er hat sie zerstreut K. 376.

tqwilit-sak (az ajtó) pántdarabja | aufsatzband III.407. *t-sakwé* keresztpánt | kreuzband III.529.

tü B. *tü* KL. oda | hin; *tünü, tünüw* B. odébb, tovább, oda | hin, weiter hin: — *tülé* B. K. *tulay* K. arra felé, odafelé | dahinwärts; — *tut, tüt* ott | dort KL.; — *tül* B. onnan, aztán | von dort, dann.

tü, tüw. tuw, tuj B. *tuj* I. P. *toj* K. T. nyár | sommer; — *tuitörém* KL, *toj-tarém* T. id. — *tuwä* B. *tujä, tujil* KL. *tuja* AL. *tují* P. *toji* K. *toju* T. nyáron | während des sommers; — *tujji* *jémti* nyárra fordul az idő | es fängt an sommer zu werden I.153. *tují* nyári (adi.) I.53. — *xürém tuw* három éven át | während drei jahre I.103.

tuzsa hasonlóképpen, szintén | ebenso, gleicherweise T. 322.

tujä tavasz | frühling I.56. *tujä-törém* id. KL. *toj-poñ* id. T. — *tujä* B. *tujäi* P. *toj-poñét* tavasszal | im frühling — *töja-le'in* tavaszi e. et I.21.

tui K. KL. P. *tö* T. bemegy | hineingehen; — *tujenti* KL. 33. *tuttáli* KL. u. o. id.

tüji havazik | schneien II.127. III.313. *tujili* III.310.

(*ja'é*) *tujimi* beáll a tavasz | es wird frühling K. 374. *ja'é* *tojmi* beáll a nyár | es wird sommer K. 374. *tujimti* tavaszt eltölt | den frühling verbringen K. 396. — *iuj-qil tujim tujmqus* (pass.)

utolsó nyaram érkezett el | mein letzter sommer trat ein KL. III.347.

tujt (*tūjt*) hó | schnee.

tūjt elrejt | verbergen I.12. *tūjtjati* elrejtőzik | sich verbergen II.89. III.120. *il-tojtkhqté* T. 310. *el-tuitpajti* K. 373. id.; — *tujtjatané mō* rejtek hely | schlupfwinkel K. I.169. — v. ö. *tūli*.

tukés ősz | herbst; *tuzsu* őszszel T. 317. — v. ö. *takwés*.

1. *tul* felhő | wolke I.6. II.160. *tol* id. K. 376.

2. *tul* gallér | kragen: *soräs-oxsér tulpä värtäk* fekete rókaprém-galléros szőnyeg II.321.

3. *tul* élésdúc | stange mit lebensmitteln III.272. *hustartó dúc* | stange, worauf man fleisch aufgehängt KL. 29. *hombár* | scheune.

III.235. *püt-tul* üstholmi, ill. ennivaló | esswaaren II.83.

tul fokos | beil K. II.228.

tulä új | finger II.93. KL. III.351. — *tol* K. 396. *tal* K. II.228. 239.

tulam hizott lő | ausgefüttertes, fettes pferd III.212. *tulém lő* hizott (átnyaralt) lő III.539.

tuläti fizet | zahlen T. 330.

tulét olcsón | billig P. 21.

tuli: *tul tuli* *hustartó dúc*ot épít | eine stange zum fleisch-aufbewahren aufstellen KL. 29.

1. *tūli* hoz | bringen, holen I.3. T. 327. vizs KL. III.355. — *ju-t.* bevezet | hineinführen I.20. II.100. III.184. KL. 33. *tūli* II.410. III.32. 95. *tūlpi* I.115. — *ju-tuli* behajt | hineintreiben AL. 79.

2. *tūli* elrejt | verbergen I.89. *tūli-jiw* elrejtő fa | verbergen-der baum III.335. *t. pom* KL. III.347. — *el-tūls* elrejtőzött | hat sich versteckt K. 373. — *tūlit* titokban | im geheimen I.69. — *tūlmenti* elrabol | rauben I.7. — *tūlémti* lop | stehlen AL. 77. *tūlmänti* III.119. *tūlmenti* KL. 26. *tolmenti* P. 21. id. — v. ö. *tūjt*.

tūlmaz álnok | falsch III.110. *tulmakha* lopva, titokban | geheim (adv.) AL. 61. — *tūlméx* tolvaj | dieb III.119. *tolmoz* id. T. 166.

tūlmaz rozomák III.27. borz | dachs III.382. (*u* br.) II.35. 198.

tultaj tavaly nyáron | vorigen sommer T. 316.

tūltjati küzd | ringen II.219.

tuma P. *tamé* K. nem | nicht.

tumaj vélemény | meinung I.137. — *tumáj* szándék | vorhaben I.69. *t. vāri* gondolkozik rajta | sich besinnen, nachdenken I.68.

tuman lakat | schloss II.132. III.1.

tumén folyó alkotta tó | strom-see I.111. 37. *tomén* K. 372.

tuménti lakatol, bezár | verschliessen III.2.95.

tumiň kormos | russig III.194. *tuměň* szurtos | schmutzig
KL. III.355.

tumlanté lop | stehlen T. 166. 331. — v. ö. *tūlmenti*.

tump sziget | insel III.57. 85. 291. KL. 3. — v. ö. *tomp*.

tumpi freccesen | spritzen II.195.

tumranli tamburázik | tambura spielen III.379.

tun (osztják szó): *Tun-lār-ājkā* tüzmohás-tavi öreg II. 94. —
v. ö. *Taňkwütür-ājkā* id. u. o.

tuňéltanti húrt penget | die saite anschlagen AL. 54.

tunrä-šayl tundrahalom I.1. 38.

tuňsi áll | stehen K. I.168. — *tūňsi* KL. III.489. *toňsi* AL. 61.

toňsi T. 313. *töňsen* (imper.) T. 308. — *tūňselmati* föláll | aufste-

hen I.113. *tuňsenti* KL. III.351. *tūňspi* megáll | stehen bleiben K.

II.224.; (u br.) K. 377. KL. 15. — *tūsti* állít | stellen B. *tušt* T.

312. *tošti* K. II.380. *tūštípi* II.116. *toštenti* AL. 77. id. *tušti* helyez

KL. 14. — *tuštípi* lép | schreiten P. 19. — *tūštíati* beáll | sich

hineinstellen I.63. helyezkedik | sich stellen II.195.

tuňsiň magas | hoch KL. III.345. P. 22. — *toňsēň* K. *tōň-*

siň-iš magasán | hoch (adv.) T. 320.

tuňsit (magasságú) mélységű | tief (adv.) K. II.228.

tūnt réczefajta | eine art ente KL. 3.

1. *tūp* evező | ruder II.215. III.326.

2. *tūp* majd, csak, alig, valahogy | bald, kaum, irgendwie
II.307. 147. *tūp-jēr* csaknem, úgy-mint | baldso-wie 351.

tūpiň kedves | lieblich II.105.

tur torok | kehle I.1. hang | stimme II.131. 199. *tor* id. K.

III.127. *turpā*, *turp*, *turiň* vőt zugó szél | heulender wind I.135.
II.190.

tūr tó | see II.94.

turuj turuj sas | eine art adler II.299. — *turi* id. P. III.523.

turri: *puł-turrim āmp* megveszett eb | wüthender hund
349. — v. ö. *tori*.

turkā puska | flinte III.190.

turmā fogháztorony | kerker thurm T. 331.

il-turpē elkölt | ausgeben T. 307.

turri csorog | fließen KL. 15. AL. 79. — v. ö. *šurri*.

jel-tūrti lovat kifog | ausspannen P. 27.

1. *tus* B. *tūs* K. *tōš* T. száj | mund; — szakáll | bart I.5.

toš-pun (o br.) id. T. 158.

2. *tus* vadászat | jagd T. 159.

3. *tus* (tat.) egyenesen, jól, biztosan | gerade, gut, richtig
T. 322.

(il-) *tusāti* kiegyenget, egyenlővé tapos | gerade machen,
treten T. 310.

tusjēx por | staub P. 13. AL. 77.

tuslej- vadász | jagen T. 312. *tuslejiyt-* id. T. 325.
tūw l. *tū*; *tuwe* l. *tawi*.
türéz egyszerre, rögtön | sogleich KL. 20.
tüssin hiába | vergebens AL. 61.
tüwät csendes | ruhig, still T. 320.

U.

ū víz folyama | strom T. 154. 313. — v. ö. *aw*.
uz, *uki* egy | eins T. 151. — *akin* együvé, együtt | zusammen T. 312. *ūz-itél* id. u. o. — *uzwāl*, *uz-wail* AT. *uk-äil*, *uz-äitél* teljesen, tökéletesen, egyáltalán | völlig, im allgemeinen T. 320.
uzšar róka | fuchs T. 162. — v. ö. *oyszér*.
ükhti látogat | besuchen K. I.167. — v. ö. *uj-*.
uil: *äkw-uil* egyszerre, rögtön | plötzlich KL. 20. *tül-wilt* azután | dann I.141. *zotél-wilt* hogyan | wie I.144. *zotél-wit* honnan 335. *tülnén-wil* a mint repült | während er flog KL. 18. — v. ö. *vuil*.
(äm) *uipläm* magamféle | meinesgleichen stb. KL. 9. — v. ö. *voipi*.
uj állat | thier III.6. ló | pferd I.35. jávor | elenhirsch I.133. rénszarvas | rennhirsch II.164. szarvasállat | hornvieh I.5. madár | vogel I.54. medvebőr, rénbőr, állatbőr | bären-, renn-, thier-fell I.31. II.274. 254. — *uj-āns* medve | bär I.50. — v. ö. *vuj*.
uj-, *ui* lát | sehen KL. 32. — *ūkti* látszik | sichtbar u. o. *ūsenti* lát KL. 19. *ūsintoqli* KL. III.351. *ujzati* egymást látja | sich gegenseitig sehen KL. 32. *čuk il-uits* a tej megaludt | die milch ist geronnen T. 307. — v. ö. *vā'i*.
ujé vesz | nehmen; *ūm pou* fogadott fiú | adoptivsohn T. 331. — v. ö. *vīγ*.
ūjel-: *ūjelné ūjtép supén* a feszítő nyél (az íjjon) | der bogenschaft, woran der bogen gespannt wird II.60.
(il-) *ujkhet-* megcsökönnyösödik (a ló) | fuchsig werden T. 310.
1. *uji* uszik | schwimmen II.257. KL. III.203. — *ujlenti* KL. 28. *ujjāli* I.149. *ujili* II.193. *ujjelānti* I.123. id. — *ujmítepti* usztat | schwimmen lassen II.152.
2. *uji* süllyed | sinken I.132. *ujtti* lesülyeszt | versenken I.70. 121. *ujttép jāñzép* alámerülő hold | untergehender mond I.121. — *jol-ujtawé* (pass.) alásülyed I.132. *ujtyati* id. I.140. — *jel-ujli* leszáll | hinabsteigen KL. III.351. *ujti* alásülyeszt KL. 20. *jel-uitenti* alámerül *jāñghép* a hold P. 15. — *tārem poñ tulnā ujus* (pass.) az eget bevonta a felhő | den himmel überzog die wolke T. 159. *ujim*: *jutpän-serjān lunšém ujim misän pānczéljāt*, kardját sirva (weinend) odaadta K. II.238. — v. ö. *va'ili*.
ujim part domb | uferhöhe III 327.
ujtān-jgut ajzó nyílú (tulajdonnévben) II.59.

űjtép l. *űjel*-.
űjtši manó | teufel II.196.

űkíté hozzáfog | anfangen, beginnen T. 159.

ul ne | nicht; hogyne | wie denn nicht; — *ul-pél* alighanem, bizonyára | wahrscheinlich.

ulä kerítés | zaun III.119.

ulä tűz | feuer I.44. *ul^s-jiv* tüzi fa | brennholz III.218. *ulä-šup* fadarab | holzscheit KL. III.481. *ulä-kër* csiholó aczél | feuerstahl NyK. 22: 50.

ulq karó, rúd | stange T. 163. 309. — v. ö. *ulä*.

uläpši czédrus erdő | zedern-wald II.381.

uläs szék, trón | sessel, thron II.8. I.79.

1. *ulém* álom | schlaf I.7. II.19. *ulmínšín* 345. *ulmenšü* KL. 18. álmosan | schläfrig (adv.) — v. ö. *vulém*.

2. *ulém* élet | leben II.261.: *jamés ulém!* (köszöntés távozáskor.

uli van, él, lakik | sein, leben, wohnen K. I.170. *ulné mō* lakóhely | wohnort K. II.225. — *ulili* élvez, mulatgat | geniessen, sich unterhalten II.318. 312. III.195. — *ulín* gyönyörűsége, vigalmas, boldog | genussreich, freudevoll, glücklich II.255. 365. 47. — v. ö. *āli*.

uliⁱ medvebocs | bärenjunge III.215. 237.

ulis uteza | gasse I.121.

ulmeji álmodik | träumen I.7. KL. 12.

ulqté folydogál | fliessen T. 320.

ulpä czirbolyafenyő | zirbeltanne I.3. KL. III.351.

ulpäs czirbolyafenyves | zirbelwald KL. III.351. — v. ö. *uläpši*.

ulš állkapocs | kinn I.162.

ültä 1) át, keresztül | durch, über *jām-ültä* a folyómon keresztül | über meinen fluss B.; KL. 14. id. — *ültté* id. 338. *ult* id. AL. 60. *ülti* id. T. 314: — 2) felől | von seitens, von-aus: *am ültäm lätin minés* részemről üzenet ment 338. — 3) idő hat. át | während: *at et ültä* öt éjen át 343. *ült* id. *tül-ült* aztán | dann u. o. *tül-ültté* (u br.) id. III.328. *çatél-ült joytali* minden másodnap jön | er kommt jeden zweiten tag 343. — 4) i g e k. *ültä sa'iri* ketté vág | in zwei schneiden I.70.

* *umi-as* üreg | höhle II.96.

ūmis málna | himbeer KL. III.203. *ūmés* id. 328.

ump hal állkapcsa | kiemen: *sūy-umpél vintän kättäl* tokhal-alla formája kampós kézzel III.5. v. ö. *sūy-umpän* (ū l.) III.449.

umpi merőkanál | schöpflöffel 350.

un látó távol (?): *vāniñ jiv unetmē ness vctentiñ az* erdei fáknak látó távolait szinte egybeszedi (úgy néz mindenfelé) KL. III.493.

ünék keskeny | schmal K. II.235.

ünin nagy | gross II.197. 188. — v. ö. *ün*.

ünk nagybácsi | onkel I.117.

ünkwä rövid | kurz KL. 47.

ünlès ülés | das sitzen: *tärülün ünles tan ünlet* nehéz ülés
ülnek ök (a. a. erősen, keményen) | sie sitzen mit schwerem sitzen,
d. i. fest KL. 483.

ünli ül | sitzen; *unni* id. AL. 64. él | leben III.391. I.103.

ünléné mā lakó föld | wohnplatz I.36. *ünléné sām* elterülő vidék |
sich verbreitende gegend; uralkodik | regieren I.37. II.145. *toχ ünli*
úgy van (érintetlenül) | so ist es (unberührt) I.49. *jol patēm mātāt*
kwol'i-sumjeχ'i ünlei' leszálló helyükön ház s éléspajta állanak
I.18. — *unlenti* (u br.) üldögél KL. III.355. *ünlenti* id. III.337. 343.
ünéli uralkodik | regieren III.123. *ünliloqli* ül KL. III.485. —
ünlep: *mā ünlepi' ti jēms* a föld mozdulatlaná vált | die erde
wurde unbeweglich fest I.129. — *ünli* leül | sich setzen I.5. áll, ill.
ül | stehen bleiben: *akw māt at ünli* egy helyen nem áll I.36. *ünli*
leül AL. 74. *jōrēn ta ünlewēs* (pass.) akkor szállta meg az erő | seine
kraft befel ihn nun II.104. — *ünlēmāti* id. I.50. leülepedik | sich
niedersetzen II.100. — *ünlyati* felül II.176. *ēlēm-χalēs nqitiñ tārēm*
ū. az emberkorabeli világ beáll | die menschliche welt wird ent-
stehen I.16. *χumīn ū.* embered megtörzsökösödik | deine menschen
werden erstarken I.73. *urēt ū.* hegyek keletkeznek | berge entste-
hen I.29. *mā ünlyatēs* a föld megalakult | die erde ist entstanden
I.154. — *ünlti* ültet | setzen II.267. *ti' ünltēn* ide ülj | setz dich
hierher I.22. *mā ū.* a földet megállítja | die erde zum stehen bring-
gen I.36. *mā ünltēnē jis* a föld teremtésének ideje | die erschaf-
ungszeit der erde I.128. — épít, alkot | bauen, erschaffen I.67.
37. — *vāpsi' ū.* vejévé teszi | zum schwiegersohn machen I.26. —
ünltlālī II.270. *ünltipi* II.89. ültet; — *nawēr ünltlāwēs* (pass.)
csikó ellődött | ein fülln wurde geboren I.43. — *nāl ūti* lebocsát |
hinunterlassen KL. III.485. — *utti* ül | sitzen AL. 60.

üns-jiw borókafenyő | wachholder III. 258.

ünsaχ palló | stegbrücke III.218. — v. ö. *vontēχ*.

ünsās tompora | hüfte III.227.

1. *ünsi* (át)gázol | waten III.229. — *ünsi* id. D. — *nañ am*
vorim manerāi' unsitēn (u br.) te az én törekvésemet mért hiúsítod
meg (gázolod át) | warum durchkreuzest du meine bemühungen
I.76. — *üssuli* lépdél | schreiten I.47. *üssiti* átlép III.231. *pāl-*
üssitlēm széttafosom | zertreten T.316.

2. *ünsi* padlóc | diehlen: *nājin jamēs pi' ünsem kwol* urasszo-
nyod jeles fia padlózta ház III.104. — *ul ünšakēn* ne kelj át a
pallón | gehe nicht über den steg III.219.

ünsit csak most, ép előbb | eben jetzt, soeben T. 318. —
v. ö. *viñst*.

ünsitiñ: *sält ū. puñkel* háncsesal körülaggatott fejfel | mit bast umhangenem (d. i. bekränzt) kopf III.223. — L. *üns*-.

ünt erdő, vadon | wald, wildniss III.337. 341. 137. | *vuor-ünt* erdei vad | wald-wild KL. III.483. *ünt-uj* erdei állat | wald-thier III.6. *ünt-vörép-nē* erdei magtörő holló asszony | wald-rabe III.91.

üntnit ösvény jelei, ill. farovások | kerbschnitte in den bäumen als pfadzeichen III.388. v. ö. III.114. ösvény | pfad III.304. ösvényrovás III.96.

uñulē csókol | küssen T. 308.

üp néne | tante II.20. III.84. KL. III.349. — *üpuke* (dimin.) III.84.

upā gum ipa ura | sein schwiegervater I.121.

1. *ūr vér* | blut T. 162. — I. *vīrīr*.

2. *ūr tolvaj* | dieb II.70.

1. *ur* 1) oldal | seite II.129. *la'il ur* lábszár csont | die beine II.295. szöglet | ecke II.295. *urēñ* szögletes | eckig KL. III.201. rész | theil: *khoreñ urtē* három részre T. 323. táj | gegend: *khātēl ontantne ur* napnyugvó táj T. 330. — *jēt ur* délben | mittag T. 317. 2) alak | form I.141. mód, szokás | art u. weise II.418. — *man urēl* (gyakran *ū* l. I.14. 24. 142.) I.143. 144. *mat urēl* I.143. *mater-sir urēl* I.46. mi módon | auf welcher art, wie; *khumlē urēl* id. KL. 19. *māñ uru* mi szerintünk, módunk szerint | nach unserer art T. 321. — *māstēr ur* mesteri szerkezet | meisterhafte konstruktion III.300. — v. ö. *vor*.

2. *ur* hegy | berg I.129. KL. 20. *uriñ* erdős | waldig I.5. — v. ö. *vör*.

3. *ur* bálványsátor | hütte für den götzen III.329.

urā: *urā patitā-mos manērāi' nārēpāslēn* míg haragba nem jöttem, miért ingereltél | bis ich nicht in zorn gerieth, warum hast du mich gehetzt I.115.

ūrēn udvar | hof II.337. bálványsátor | götzen-hütte III.337. — v. ö. *varēn*.

ūri 1) vár | warten I.19. 56. *ūrīli* II.191. III.70. id.; *ūryati* II.161. I.25. *ūrmitayti* I.24. KL. III.489. várakozik; *urli* (*u* br.) megvár | erwarten KL. III.485. — *uriñ* sokátartó *ḡasā ḡātēl* hosszú napon által | während eines langwierigen langen tages II.201. *urnā* -ig | bis KL. 17. v. ö. B. *urnāi'* id. ill. várakozásnyira u. o. | 2) őriz | hüten I.8. — 3) fentart | erhalten B. (hol?) — *ūrēn* tartás meg | erhalte mich K. II.376.

urkēn hazudjál csak | lüge nur 347.

urqlē arat | mähen T. 167.

ūrt fejedelem | fürst II.407.

urti rész | antheil T. 159.

ürtsi oszt | theilen II.331. — *ürtép* osztályrész | antheil u. o.
1. *ūs* város | stadt II.91. K. I.172. kerítés | zaum, umzä-
mung K. I.171.

2. *ūs* legyintés | leichter hieb: *kér-sirej sāt ūsél* a vaskard hét
legyintésével II.146.

3. *ūs* nyelmalazac | lax-fisch I.133.

4. *ūs* ész | verstand KL. 19.

ūs-nqul czombhus, előczomb (medveműszó) | schenkelfleisch,
vorderschenkel III.514. 448.

ús már | schon KL. 17. — *us*, *ūs* még, ismét | noch wieder
K. 380. I.168. *us at* még sem | dennoch nicht K. 388. *us té* most
már | jetzt schon K. 380. *ūs té* id. K. I:168. *us ákw' por* még egy-
szer | noch einmal K.380. — *ús ti* csak most | nur jetzt I.5. egy-
szer csak | einmal I.3. azután | sodann II.339. *ús-ta* még csak |
nur noch I.3. — *úst* épp en, akkor | soeben, damals I.123. III.227.

űcég sár | koth T. 159.

űsejāli várost alapít | stadt gründen II.188.

usi erős *ülēm* álom (medveműszó) | fester schlaf III.258.

(*jolāl*) *usi* megpihen | sich ausruhen II.109. *űslapti* pihentet |
ausruhen lassen I.94. *űsltyti* (*ű* l.) pihenget II.302.

űsi elfárad | ermüden: *űsnē kātān-nak saka ūsüst* fáradó ke-
zük ize nagyon elfáradt II.215.

1. *űsi* 1) *űz* | treiben II.318. megfenyeget | drohen III.411.
ělā-űsili elűzöget | vertreiben II.136. — *űsiti* meglegyint *gamši az*
ostort | die peitsche schwingen II.430. — 2) hálóvarsával halász |
mittelst reise fischen I.133. — v. ö. *ūs* 2.

2. *űsi* elpusztul, meghal | untergehen, sterben I.158. *űsem*
mā halóföld | todesort I.46. *űsne* (*u* br.) *mā* id. I.15. *űsmā* (*u* br.)
porāt midőn megdőglött | als es verreckte II.375. — *jol-űsem xālā*
aláhullott (ill. halott) tetem III.49. — *zot-űsti* elveszt | verlieren
I.35. II.96. 127. *űstipi* id. I.12. *zot űstali* (*u* br.) megghusít | ver-
eiteln I.76.

űsikwē nénike | liebe tante III.27.

űsil lépés | schritt; *űsilakwē* (dimin.) II.35.

űsintāli egyet ásít | gähnen II.300. — *osintē* T. 325.

űskili egy kevésbé | ein wenig T. 310.

űslam ruha | kleid T. 307. 325.

űsmā hálóvarsa | reuse I.133. 153.

űsmēñ haragos | zornig KL. III. 487. 531.

űsqhēl (tat. *ozak*) lassan | langsam (adv.) T. 320.

űśśā hiába | vergebens II.74.

(*sāt*)-*űśśi* hét manó | sieben teufel II.391.

űst l. *űs*.

űl-űstajt bemázol | einschmieren T. 310.

űstāl asztal | tisch T. 310.

ut T. *üt* AL. víz | wasser — l. *vit*.

ut 1) holmi, valami | etwas, irgendwas: *tēn'-ut, ajn'-ut* enni, inni való | etwas zum essen u. trinken III.75. *āsttal-ut* a mi készületlen, el nem készül | was nicht fertig wird II.127. *am utēm* stb. enyém | mein etc. 334. — *χoti utuw* melyik közülünk | welcher von uns II.116. 2) (határozott jelentés nélkül | ohne bestimmte bedeutung) *rqwn'-ut* rokon | anverwandt II.198. *jāny'-ut* idősebb | der ältere II.127. *mānl-pālt χultēm-utēt* kik a maguk földjén megmaradtak | die auf ihrem eigenem boden zurückgebliebenen I.72. — *ti mā-utt* ezen a vidéken | in dieser gegend T. 158.

ūtē folyik | fließen T. 326.

utqnt- simogat | streicheln T. 307.

ūtēχ ajtóküszöb | schwelle K. 375.

ūti ugat | bellen NyK. 22: 48, *ūteni* id. u. o. 49. *ūtpi* ugató III.463.

utši manó | teufel II.416. III.326. — v. ö. *ūšši'*.

V, w.

vāχēn váll | schulter II.22. 315. *va'in* III.409. *vāinē* K. 378.

P. 17. *vāχēn-kwālikē* gyeplöszár | leitseil II.247.

vāχātanti verekszik | sich herumschlagen AL. 54.

va'i B. *vā* AL. *vā* P. *woçi* KL. (*uin* KL. 32.) *voç* K. *voç* T. eró | kraft.

vā'i B. *voçi* K. *voçi* P. *vaji*, *vā* T. *vā* AT. lát | sehen; tud | wissen I.13. — *vāššintāli* tekintget | umhersehen II.31. észrevesz | bemerken II.202. *vašintali* lát P. 12. *vōkhti* egymást látja P. 12. *vāχātē* látszik | scheinen T. *il-v.* viszontlát | wiedersehen T. 308. — *at woχēn* nem értsz | du verstehst nicht KL. 19. — *vātal*: *χātēl vātal surmiñ kwolēm* a napot látni nem engedő tetőnyilásos házam | mein haus, wesswegen die sonne nicht zu sehen ist (so hoch ist es) III.208. — v. ö. *uj-*.

va'ili leszáll | hinabsteigen I.7. — *voçjli* id. K. III.131. *voili* K. II.225. *vāçjloç* (inf.) K. 374. *vailē* id. T. 159. 310. — *va'ilili* III.38. *va'ilipi* nyomban leszáll II.217. *va'ilti* leszállít III.167. leterít | niederstrecken III.150. — *va'iltili* levezet | hinunterführen II.327. — v. ö. *vji* 2.

va'ilēp vonószi | zugriemen I.93. III.421.

vāχih gáncs | hinterbein stellen III.449.

vāχintāli leteper | niederwerfen III.449.

vail l. *vuil*.

vaimelēñ fondorlatos(?) | ränkevoll K. II.222.

vāj harisnya, botos | strumpf II.122. 295. — *voçj*K. *vāçi* T. *voçi* AT. id.

val-jiw rozmarinfa | rosmarin-baum III.95. 257. mohos-
áfonya | heidelbeere III.125.

valsám forgács | spahn III.383.

vám szemlélet | blick, besichtigung III.149.

vāncēpti l. *vāntti*.

vāni' erdei hegy | waldeshöhe III.167. 494. dombos erdő |
hügeliger wald I.107. — *woqni* (*wannēm*) erdő | wald KL. III.345—
vāniñ (adi.) KL. III.489. — *vqni* hegyi erdő P. 8.

vāñyriti horgász, tűz *sirej-talžel* a kard hegyére | aufspießen
II.68. *āwi pal-vāñyritestā* az ajtónak akasztóját fölnyitotta, ill. föl-
akasztotta | die thürklinke aufsperrern 348.

vāñkariñ horgas *ñolpā* orrú (fajd) | krumm-nasig III.379.

(*jol-*) *vāñkerti* leránczígál | herabzerren II.57.

vāñki mászik | krieche I.9. csúszik | rutschen II. 366. —
sās-vāñkil vāñknuuwu térd-csúszással csúsznánk III.366.

vānsiñ gyepes | mit gras bewachsen II.96. 320. — *vānsēñ*
II.399.

vānt falka | hürde III.163. — *voqnt* KL. III.347.

vāntti vezet | führen II.111. 327. *vantenti* id. AL. 74. *vāncēpti*
id. P. 27. — *voqntli* költözik | sich ziehen K. 375.

vāpi hánykolódik | sich hin u. herwerfen II.108. *vāpakti* id.
u. o. *vāpilēm* rája ugrom | ich springe auf ihn III.513.

vāps vő | schwiegersohn I.30. — *vāps* id. T. 163. — *vāpsikwē*,
vāpsukwē (dimin.) II.47. 123.

varēn udvar | hof AL. 79. — v. ö. *ūrēn*, *vārēn*.

vāri, *vqari* (I.162. II.89.) B. *voqri* K. KL. *vāri* AL. P. *vāri* T.
tesz, csinál | thun, machen; — *mā v.* földet szerez | sich ein land,
grund u. boden verschaffen II.97. *pūt v.* üstöt rendez | den kessel
bereiten II.142. — *taw manēr vārāwē* (pass.) mi történik ott | was
geschieht dort I.14. — *vārili* cselekszik II.143. *vōt vāri*, *vārili* szél
támad | es entsteht ein wind III.116. II.190. — *vqari*, *vqarili*
bánt | zu leide thun II.89. *turēl voqri* ordítással megijeszti | mit
gebrüll erschrecken III.347. — *el-voqri* elcsinál | eine sache aus-
gleichen: *am kérékēm el-voqreslēm* én a bünömet meggyóntam | ich
habe meine sünde gebeichtet K. 373. *lap-vāri* elzár | versperren
I.151. *lep-vāri* beföd | zudecken T. 312. — *vārmēlti* készít | berei-
ten II.102. *khōm voqrepi* férjet szerez | einen gemal verschaffen K.
II.240. *vārkatām* változom | ich verändere mich T. 160.

vārmēl dolog, tett | sache that III.403. (l) I.74. *vqarmēl*
I.162. — *vārmēli* erősen | stark (adv.) II.303. *vārmēli* *saw* igen
sok | sehr viel III.83.

vārsēm szárnycsattogás | das schlagen mit den flügeln II.317.

vārtāk szörnyeteg | ungeheuer II.321. III.62.

vās kacsá | ente II.38. 184.

[II.179.

vās gyomor | magen: *vās-žuri'* gyomorzacskó | magenbeutel

- vašermatili üt* | schlagen AL. 77. *vašerpili* id. u. o.
vāsi időzik | sich aufhalten I.111, *vāš-eli* id. III.415.
vaške (orosz) teljesen, éppenséggel | völlig, gänzlich KL.
 20. — *vaške*, *vāškān tōremnē* örökké, örökre | auf ewig P. 20.
vašrēm, *vošrēm*, *kvašrēm* epe | galle NyK. 24: 153.
vassi 1) többé | mehr III.65. 403. (adv.) — 2) legkisebb | der
 kleinste I.101. — v. ö. *vosi*, *vossi*.
vāt B. *voāt* KL. harmincz | dreissig.
vāta part | ufer I.54. — *sūj-vāta* fenyves széle | rand des
 fichtenwaldes I.52. *jōs-vātān*, *pasān vatānt* ösvénye, asztalod szélén |
 am rande seines wegcs, deines tisches III.339. II.313. — *vēt* id. K.
 II.222. KL. III.489. — *vātāñ tār* csipkés kendő | spitzenbesetztes
 tuch II.198.
vatēm arcz | gesicht AL. 77. *vatēm* id. K. P.
vāti szed | klauben, pflücken III.18. 246. *vātili* id. II.271.
 III.134. — *vōti* AL. 72. K. III.126. *votli* K. III.128. id.; *vōtenti*
 szedeget KL. III.493. *votanti* id. AL. 54.
vati l. *vōti*.
vāti 1) rövid | kurz I.52, rövid ideig | kurze zeit; *vēt* (*vuot*)
 id. K. KL. 17. *vēt* rövid | kurz P. 16. — 2) közel | nahe; *vātin* id.
 II.167. *vōtenē* id. P. 16. *vōtēn*, *vōtyn* a közelben | in der nahe,
vōtynē közelbe, rövid ideig | in die nahe, kurze zeit K. KL. — *vōt-*
khaj gyakran | oft K. 378.
vātimi közel jő | sich nähern II.96. — *vatimti* megközelit |
 nahe kommen I.12. III.136.
 (*kwān-*) *vātiti* lesimít | abstreichen KL. III.487. — v. ö.
vōtēti.
vā . . . l. részben *va* . . .
vāip l. *voipā*.
vāitiñ szép | schön T. 319. — L. *vēsīñ*.
vāj- l. *vīj*.
 (*kwān-*) *vālekmāpti* elcsusztat | zu falle bringen KL. III.491.
vārt l. *vort*.
vārti csikos evet | geschecktes eichhörnchen T. 164.
vātā bődön | putten K. II.227.
vāt- akar, készül | will, ist im begriff T. 310.
vēk talán | vielleicht III.268. bizonyára | gewiss II.79. 144.
vēl ne | nicht K.
vēlt arcz | gesicht II.79. (*ē* l.) III.403. — *vēlt-puñk* előfog |
 vorderzahn II.375.
vēñst, *viñst* csak akkor, éppen most | nur dann, soeben, jertz
 K. 380. — *wüñst*, *wüšt* KL.
vēr ifjú, fiatal | jung III.413. 531. KL. III.203. *vēr* id. P.
 III.539. T. 318. — *vēr* erő | kraft: *vērñā ti khartēstā* erővel von-
 szolt engem ide.

vēriti kibirja | aushalten II.302. bir vele | stand halten, besiegen I.17.; *vērmī* bir | können, mächtig sein I.3. *vērmati* id. II.418. — *vértésné-ké* ha akartok | wenn ihr wollt K. I.166.

vēs szépség | schönheit: *vēšp* I.22. *vēšpä* III.34. *vēšip* II.275. *vēšīñ* I.22. II.267. szép, ékes | schön, prachtvoll.

vēsēm gyűlölet | hass K.

vēsēt becsületes | ehrlich III.386.

vīγ (tő *vī-*) B.; *vij* KL. *voi'* K. *ūi* AL. *vui*, *vī* P. (tő: *vāj-*) ū T. (tő: *uj-*) vesz | nehmen; — *vīγlélawē* (pass.) kerül, jut | gelangen III.199. — *višenti* vesz, *viššenti* II.153. *viššentāli* II.36. *vājenti*, *vājli* KL. 33. id. — *nī vuni pašē* növevő ideje T. 330. *vukotst* egymásba fogózkodtak | sie hielten sich aneinander T. 318.

vīγir vörös | roth I.117.

vikšēm ocsmány | abscheulich III.502.

vikšēmti bemocskol | besudeln III.225.

vīl (tő: *vīlt*) homlok | stirne K. II.241. — v. ö. *vēlt*.

vinā pálinka | branntwein 346.

viñst K. *wūñst* KL. *wūšt* KL. I. *veñst*. — v. ö. *uñsit*.

vintāñ kampós | gekrümmt III.5.

viš kicsiny | klein K. I.170. *wišt* KL. III.485. *viškē* legkisebb | der kleinste K. II.238. *viš-khqr* gyermek, kiseded | kind, säugling K. — v. ö. *vassi*.

vit B. *vūt* KL. P. *viz* | wasser. — v. ö. *ūt*.

vitkēs vízi manó | wasser-fex III.337.

vay réz | kupfer II.365. vas | eisen 364. *šoper voy* tiszta ezüst | reines silber III.6. *šēns-voyi* hánccsrez III.35.

vōγi l. *vōwi*.

vāγti 1) dob | werfen III.498. K. II.231. KL. 13. *voytē* id. T. 326. — *palā v.* fülét lekonyítja | das ohr hängen lassen II.325. — *vaytji* dob P. III.523. *kwānē vaytēkēti* kiugrik | hinausspringen K. III.225. *vaytēñ nāl* kilőtt nyíl | geschossener pfeil KL. 20. — 2) *voyti* ver | schlagen K. I.171. *šām vaytāsi* agyonüt | erschlagen KL. 20. *voyzatē* verekedik | raufen T. 317. *vaytatē* veszekszik | zanken, raufen T. 328. — *vaynē jiw* csép | dreschflegel T. 330 *vāγēp* kalapács | hammer II.298. — v. ö. *vōñkhi*.

voikēn fehér | weiss I.14. 76. II.135. *voikēn-uj* nyű | made I.8.

voipā hasonló | gleich I.125. *voipi* id. III.93. 201. *vāip*, *vāipā* id. K. — *amkīm voipā*, *am vojpilem* magamféle | meinesgleichen I.125. III.39. *tāu vāipāt khom* olyan ember mint ő K. — *vuipā* id. P. 12. — *votnāt vāip mō* leülésre alkalmas hely | zum sitzen geeigneter ort I.170.

vōj zsír, halzsir | schmalz, fischschmalz I.93. 70. P. 15.

vōj l. *vuj*.

vōjenti szaglászik (ill. szagot vesz) | schnüffeln (d. i. geruch nehmen) III.341. — v. ö. *vīγ*, *vōj-*.

- vajintaxti* czivakodik | zanken KL. 351.
ju-vojlaté visszagondol | zurückdenken T. 308.
vöjtawé (pass.) megzsirosodik | fett werden III. 125.
völ folyó fordulója | flusses biegunq II.320. III.326. — *vuol*
 id. KL. 45. *pēs-lu-völ* csipőcsont-forduló | hüften-schlüsselbein
 II.179.
vol hely | platz II.354. *vol lülili* a helyét megállja | recht
 stand halten II.197.
völakél erőszakkal | mit gewalt P. 10.
wolém álom | schlaf T. 314. — *vutém* P. 9. — v. ö. *ülém*.
völiti ragyog | glänzen III.315. *voljélti* id. III.98. *valláli* ra-
 gyogtat | erglänzen lassen II.325.
völti leszállít, leterít | herabstürzen, niederstrecken P. III.539.
volti öl | tödten KL. 5. — *va'ilti*.
voki lompos | zottig P. III.539.
vāñxép kalapács | hammer 327. — v. ö. *vāxép*.
vāñjā gödör | grube B. — *voqñkhā* KL. 21. *vāñgha* AL.
vonghq T. 154. *vāñkhq* T. 311. id.; — *tūr-vāñjā* tó medenczéje |
 see-becken I.29. *vit-vāñjā* víz-forrás | wasser-quelle II.295. —
vāñjēñ gödrös II.331. *voqñkhēñ* id. K. III.131.
vōñkhi üt | schlagen K. II.228. — *vōñxi* K. 378. *vāñkhi* vág,
 üt KL. 72. *il-vāñkhe* elver T. 311. *vōñghi* csépel | dreschen P. 27. —
 v. ö. *vājti*.
kēr-vāñghantép kovács, ill. vasütögető | schmied T. 331.
voné ül | sitzen T. 331. (*voñas* praet. T. 324.) — *vonli* K. I.166.
vunli P. 20. id. — *vonti* leül | sich setzen K. I.170. *vanti* leültet |
 niedersetzen K. 396. *tōrēm vontēñ khom* eget lakó férfi | den him-
 mel bewohnender mann K. III.126. *votti* állít, helyez | stellen II.227.
vonliloqli elterül *suq* a liget | ein wald verbreitet sich K. III.126.
vontélmāti letelepedik | sich niederlassen K. II.233. *khqtél il-vōñ-
 tant* a nap lenyugszik, ill. elül | die sonne geht unter T. 310. —
vunti ül P. 30. *khqtél jel-vunti* a nap lenyugszik P. 15. *nai vutñ'
 armāt* nap lenyugtakor | beim sonnenuntergang P. III.523. —
 v. ö. *ūñli*.
voñsäl (n B. 347.) hiába | vergebens I.131. *vūñsäl* id. I.1.
 pusztán | bloss II.304. puszta, semmi | leer, nichts 347. *nē-mäter
 ātim voñsäl* nincs semmije, éppen semmije I.2. — *voñsälñ, vun-
 sälñ* id. 347.
voñsēz palló | stegbrücke K. 373. — v. ö. *ūñsay*.
vāñsxi simogat | streicheln II.315.
vonté rovásjegyet metsz | kerben T. 339. *vontlayté* ácsol |
 zimmern T. 160. — v. ö. *ūñmit*.
vāntép horog | angel AL. 79. — *voqñtép* id. KL. 4. — *voqñép*
 d. P. 10. T. 162.
vōntér vidra | bieber II.191. *vāntért* P. III.521. *vāntérqt*

voq . . . l. *vo* . . . *voanép* l. *vāntép*.

voqnséñ később, aztán | später, dann K. 380.

voqntel vixw feleséget szerezni | sich ein weib schaffen K.

II.235.

vōpi: *māt vōpi jelpiñ uj* földeket bejáró szent állat | länder durchschreitendes heiliges thier II.323.

vōr B. *vuor* K. KL. *vqr* P. erdő | wald — *vār* lúczfenyő | pechtanne T. 162. — v. ö. *ur* 2.

vor szerencse | glück II.377. *vor* id. K. III.377. — *vortal* szerencsétlen | unglücklich K. u. o.

vor mód | art: *vōrel*, *vōrné* szerint, -képpen: *kit vōrel*, *vōrné* kétféleképpen | auf zweierlei art K. 383. *ñal-sāmāt-vōrel khandéslem* arczáról megismertem | ich habe ihn von seinem gesicht erkannt u. o. — *am khajēr vor khōlyēm* én ravasz dolgot (ravaszsgot) sejték | ich vermuthe etwas eine list K. I.167. — v. ö. *ur* 1.

vōramli fölserken | erwachen III.188. *voqrēmi* id. KL. III.201, *vormēlti* ébresztget | wecken III.366. — *vormēltavēm* (pass.) virrasztanak mellett | man hält nachtwache bei mir III.103.

vōrān istálló | stall K. II.238. *vōrēn* id. u. o.

vōrāti vágyakozik | sich sehnen II.102. törekszik | sich bemühen, wünschen II.187. erőt vesz, erőszakoskodik | fordern, inständig bitten III.187. *vārāti* igyekszik | sich bemühen K. II.239.

vōrēy sarló | sense. K. 352.

vōrēji erdész | im wald auf wild jagen III.460.

vārēnkē fekete | schwarz K. III.130,

vōrep magtörő holló | rabe III.91. KL. III.349.

vōrēti őriz | hüten K. I.170. v. ö. *ūri*.

vōrētenti vár | warten K. I.169. — v. ö. *ūri*.

vōri törekvés | das streben, vorhaben I.76. pörügy | prozess II.58. *vōriñ* erőszakos, győztes | gewaltig, siegreich III.1. II.278. — *vōril* nehezen | schwer, mit anstrengung I.17. III.385.

vōrlayti arat | mähen M. 398. — v. ö. *urālē*.

vōrspi vereget | schlagen K.

vōrt keménység | härte; *vōrtiñ jiw* kemény fa | hartes holz I.151. III.259. — *vārt*: *jāit-vārt šauri* ijához kemény fát vág KL. III.483.

vōrti-pāl baloldal | linke seite II.56. 113. III.7.

vōrti vöröslík | roth werden: *ušt vōrti lūpta* éppen most vereslő levél I.123. *vōrtēm űil saji* vereslő ill. megvörösödött négy medvefog | röthliche, d. i. geröthete vier bärenzähne I.125. III.335.

vōrti oszt | theilen K. 399. — *vurti* id. P. 10. — v. ö. *urtsi*.

(*nāñy-*) *vōrti* fölpeczkel (*ñal* a fajdtört) | aufspannen III.378.

n.-vōrtilālī id. III.17. — *vōrtenti* megtámaszt (fával) stützen KL. 26. *vōrtayti* neki feszül, düleszkedik | sich anstemmen II.197. I.17.

jglé vorkäti támaszkodik | sich stützen, anlehnen K. II.223. —
nal-vorti a partról eltaszit (póznával) | abstossen P. 16.

vös város | stadt T. 159. — v. ö. *üs* 1.

vös kin | peim III.47. *vösiñ* (ö l.) szomorúságos | traurig III.425.

vosiñ (s!) mocskos | beschmutzt III.194.

vös ruha | gewand K. II.225. — v. ö. *os*.

vqs, vos l. *voss*.

vqšéx sár | koth P. 17. *vqšikiñ* sáros | kothig P. 22. — v. ö.
ücéx.

vošyji megsimogat | streicheln III.317.

vosi l. *vossi*.

vös ki zúz, vág | hauen II.209. *voškési* vagdos III.439. *voškä-säli* (földhöz) vagdal II.74. *vošyészaytili* lecsapja magát | sich niederwerfen I.12.

vošpenti kipirúl | roth werden AL. III.207.

vošrém sárga | gelb II.299. epe | galle NyK. 24: 153. —
v. ö. *vašrém*.

1. *voss* B. *vqs, vos, vös* K. superlativus jejelö: *voss jani'* legidösebb | der älteste I.92. *vqs viš* legkisebb | der kleinste K. 384. *vös joriñ* legkitünöbb | das vorzüglichste I.167.

2. *voss* hadd | lass sein B. — v. ö. *oss*.

vossi legkisebb *pü* fiu | der kleinste sohn KL. III.493. *vossi vossi pu* id. KL. III.353. *vosi* id. AL. II.414. — v. ö. *vassi', viš*.

voštayti bemázol, bepiszkit | einschmieren, beschmutzen P. 25. — v. ö. *voš*.

vöt B. *vuot* K. KL. *vot* P. szél | wind.

votéji felcsatol | aufschnallen II.295. *votäji* III.407. *votinti* II.191. *votintayti* II.22. 113. id. *josäyá* hótalpait | die schneeschuhe.

voténti simogat (*pajt-pälä* fél arczát) | streicheln I.60.

votép B. *votép* KL. (ö l.) K. 365. *vatép* AL. *vatip* T. özvegy, árva | verwittwet, verwaist NyK. 22: 10. — *vötpi khölisem* árván maradtam K. 365.

vöti fúj a szél | der wind weht II.104. III.119. a szél himbálja | der wind schaukelt es II.166. *vötwés* (pass. praet.) fúj a szél | II.104. *vuoti* id. KL. III.353. *vati* id. AL. 79. — *nökh-vuotémlí* szél kerekedik | es entsteht ein wind K. *vuotémti* elfúj | wegblasen II.228. — *vötkätä*: *puñk-squä* tot *vötkätä* feje böret ott fujja a szél II.87. lap — *vötästawé* (pass.) befuvódik III.313. — *vötlañ* himbálás | das schaukeln, wiegen: *tür-zaleu vötlañen numén oss vötawé* tavi csüllö madár himbálására hadd himbálja ott fenn a szél II.166. *vötli* szelel (gabonát) | räutern P. 27.

voti l. *vowi*.

vötím öszült | ergraut II.259. *vötiñ* id. II.259. 260.

vötkés vízi szörnnyeteg | wasser-fex K. II.225. — v. ö. *vitkes*.

votmét rovásjegy | kerbzeichen T. 333. — v. ö. *üntmit*.

vou . . . l. részben *vo* . . .

vouta vékony, finom | dünn, fein I.151. II.247., III.56. 290.

vöwi B. K. *vöri* KL. 1) hív | rufen — 2) kér, követel | verlangen, fordern II.106. 3) koldúl | betteln II.87. akar | wollen III.379. — *vöyenti* hív KL. 31. *vouyati* KL. 31. — *voti* K. AL. *väte* T. hív; *vati* kér K. II.237. hív K. II.241. *vätayté* hívogat T. 319. *vatanti* koldul AL. 79.

vuil (időhat. postpos.) midőn, miután | als, nachdem K. 380. közben | während K. II.232. óta | seit P. 20. *okw-r.* egyszerre, hirtelen | auf einmal, plötzlich P. u. o. — Ragozva: *uit*, *uite* mi-
alatt, a mint | während, als K. 380. v. ö. *uil*.

vüir vér | blut KL. III.349. *vüir* vörös | roth P. III.523. — v. ö. *vüir*.

vuj állat | thier K. II.225. P. 9. medve | bär P. III.521. ma-
dár | vogel K. — *voj* id. II.348. *vojle-önle* nagyságos állatocska,
a. a. medve III.133. — v. ö. *uj*.

vuji uszik | schwimmen K. 377. — *vuiti* id. u. o. — v. ö.
uji 1

(jít-) *vujti* kerget, üldöz | jagen, verfolgen K. 373. K. II.232.
vuitayti id. K. II.230.

(táut-) *vul* tüzes üszök | glühende kohle P. 9. — v. ö. *ulä*.

vukot-, *vuni* l. *vü*.

vüñkwä rövid | kurz P. 10. — v. ö. *üñkwä*.

vuri rész | antheil, theil P. 10. — v. ö. *urti*.

vüs város | stadt K. II.222. — v. ö. *üs*, *vös*.

vüsér vörösszörű evet | rothhaariges eichhörnchen P. III.539.

wuti ugat | bellen: *vutép* P. III.525. — v. ö. *üti*.

wüs l. *vüs*; — *wüst*, *wüñst* l. *veñst*.

SZILASI MÓRICZ.

Pérszél (> erd. szász *perſcheln*, *pärſcheln* Jacobi): uro, sengen brennen (Nyszót.) < szerb *pržiti* (> alb. *peršis* 'brate, backe' Denkschriften der Akad. d. Wiss. in Wien. Phil. Hist. 19: 367). A szerb *pržiti* ugyanabból a gyökérből való (*preg-*), a honnan az ószl. *pražiti* (*prag-*, Mikl. Etyml. 261, v. ö. magy. *parázs* Nyr. 11: 363), t. *pražit'* stb. — A régi magy. *përs*, *përsz* (NySzót.), a mint a nyelvtörténeti adatok kétségtelenül igazolják, újabb eredetű, a hamis analógiás alakulásnak tekintendő a *pérszél*-ből (v. ö. *vándor* > *vándorol* Nyr. 24: 402). A Correspondenzblatt (des Vereines für siebenbürgische Landeskunde 9: 120, jegyzet 1) német jövevényt látott a magyar szóban, a nélkül hogy az átvett német alakot közölte volna.

MELICH JÁNOS.